YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

ייִדישער וויסנשאַפטלעכער אינסטיטוט · ייִוואָ

Est. 1925

15 WEST 16TH STREET · NEW YORK · NY · 10011 · YIVO.ORG · TEL (212) 246-6080 · FAX (212) 292-1892

YIVO ARCHIVES

Record Group 1.3

YIVO - Yidisher Visnshaftlekher Institut (Vilna)

Subgroup: Aspirantur

Records, 1934-1940

Folder No. 4001

באַרוכט פון דער אַרבעט אויבער
דער דונעצאַן = פּלאַנאָראָניע

(יולי – אוג – 1935.)

161080

גווה מאַמענטן באַשטימען דעם בשרשטער פון
מיין שרבעט:
יי דונעצאַן
בי מעטשעד.

[illegible] דו שוין קענסט
דו מוזט: [illegible] אויך האָב מיך געשטעלט,
[illegible] שוין [illegible] מהות [illegible]: שוין לעבן די פערצעלעך
ווי אַזוי דער [illegible] יי. דונעצאַן; בשווכט
צוליב הוסטערונג שרעק אין דער מד. לעשמעשטער שלאָף
אין דער שנעווקלעך פון שלעכטער אייסטערער קלי-
טער, מיט די לעצטע 50–60 יאָר; שולדיגע די
ווערטער טשעפן פון ציין לעבן שלאָף
שוין דער שלעכטער פון פון לעבן שוין שלאָפן.
מעטשעד מוזט: דער מאַנדאָס בי דערלאָזן דעם
[illegible] בוליגאַן: בכשבערעך פערלאָרן שלאָף
בשערקעטן די מעטאַ וואַרן פון דונ. אייסטערלעך
לשון: דאָס דערלאָרן מיר נעבן די מעגלעכקייט
שרייבן בלעטער אין אַ סוכות אין ציין לעבן שלאָף
לשון אין דער שפּראַך, דאָס שיק בלעטער ציין
שנעווקלעך שוין אין דער 2012 דאָס העט שוין
אַפּלאָרעמט שלאָף דאָס ער העט זיך בשעמט בי
דערלעבן, מאַנדאָנגעס און קלעטערלעך שווער.
דער בשערקעטער, מיר נעטערער מעטערעש
דערלאָרן מיר דונעלן אין בלעטער: לעבן בלוט בלוט:
דונעצאַן-מאַנדאָרשפּוס.

דער קשלך פון דער שרבט:

די טעמע, וואָס דאָס יאָוסבור = בוך פון יוליוס הגט פשר מיר בשלומט, איך קאָנען:

„דונעצען שלן מ. ספּעקטער שלן נאָטר השפעה שוגן לעבן בלק די וועדשע פעלקס = מעטן".

בעיקר קומען איך בשרור מון מעט מרושע – רעדט איך שרוסבאַליצלעך די טעמע איך בי-דרוט פשר ס אמשן סל תדשוף.

קאָנקרעטערט איך שוטן דונעצען.

מיטלמען טרעטן וועגן דער קאָנקרעטפון פון מיין שרבט, וועגן איר פערק, תוך שלן קעמ-פעזדוט. דערמיט גלאָבן הייב איך דעם פון שיין ציינען די טעמע, וי ס קערן, וואָס נעמט שלן כאָדן.

דונעלקעטשעלט ס (פּרעזענטירונג) פשען פון דער שרבט.

שטעלעטוולט די שרבט שיין קשפּוטלעך:

1) בוכשטאַבן - פּסוקערשפון,
2) אפּכע שלן סדובה,
3) מיטי שלן לשי. ערגעזיגער = שרבט,
4) מערק שלן קרוטן,
5) דונעצען בוכלן וד. שעדער,
6) דונעצען שלן צייט ברוך,
7) דונעצען - פרק,

161082

8) שריפות בשמשרקלעך, שטודן, רעפלעקס.
9) בורלעך רשפוי פון דער ווערק,
10) בורלעך רשפושע מקרים.

[illegible]

אין אמעריקע איז אין שטאט ווענט קשפוטע:
לטר, אלגעמיין אונ המופט: בנין פון דער שרפה,
נמלט:
1) דער שלם קרוסקטער, פובלשעוסט,
2) דער דער משפ.ר,
3) דער קאמפער פשר ווגדש,
4) דער מקור פון דער סטעטומעטשעלווט,
5) דער שלם שלפער פון סטעטומ. רעמען,
6) דו השפעה פון דער רעמען שופן ווד.
פלקס פרומוס וול.
7) דער לעבעדיקער דערצעלונג:
8) דערצעלונג שין בורלעסטיך,
9) " " " שלר.
דקעטרפאל פורן „דיי-שמ-לוופ" פאר בנין.
השקעטס איך מוסן בעאר רשפוס משטרעש
ווייל דער שין:
1) רעזולטס לטרקסרלען,
2) אפר צברון (1889)

161083

1. גולדברג־וויינס טעאטער: לעמ׳ סוקאָלאָוו,
2. מאַלווינאַ־שטוב: לעמ׳ נעמירָוויטש־דאַנטשענקאָ,
3. דו פעבר׳ פובליציסטיק אין ווין (1930),
III. פון דר׳ שלעסינגער קרוסטשינסקי־אָפּשטער
רשומה פון דער שרטוקלען אין „בשחר״)
סעדרעגירט בוכערשפּוטן, פּובליצירט־
פּוטן מאַטעריאַל צו די אַנטשלאָפענהייט
יישפּוסלעך אין מיין שרפטס.
לעקסיקאָגראַפישע רשומה פון דער ווערק:
1. שרטוקלען אין פּאַוועטצין,
2. קרוסטיק
3. בעלעטרוסטיק:
אין דערצעילונגען,
פון רשמים;
4. קליינע דערצ׳ אין מיסטאַ: דערצעילונגען,
5. אינטערנאַציאָנאַלע מאָטיוו,
6. דערצ׳ אין צשור נשלו ווייטלעך („דער אַד״,
„פּ. לעטמן״, „פּרענץ״, „צוקונפט״)
7. אינדיווידועלע שפּרעכן.
8. נוט־פּאַרפּלעטלעכע וועלט,
9. דער דעבר׳ שרטוקלען,
10. בוכלעכערשפּוט פון קרוסטע שרטוקלען

161084 Z

שיבער דן. בויך 1932 – שיינשלוסטן

לויטערדיקן לוח נשמתן משטערוישר פשען

קשה. מיינגרשפוי – פסוכיאַרשפוי.

אשקיקס זיך מיט דן שוטשבויער. משטמוש:

(בורלויער. רשומה – ביינקאוונקס):–

● לוירוב דעם וואס שיינוקע קשפוטלעך לייגן זיך

בשון-שלפן נוי אפטרוין – נעשמלס קלייבלעך

משטערוישר פשר שנד. קשפטלעך; דו שרבעט

נו שיך שיך ניינען, וו ש הויך מוט קשמער, וואס

ניינען מוטשעשיך קעבונדן דורך פינגטער,

פשרהשלעמן, טור); ומדעס קשה. (אל ומדער

קשמער) שיך שן שיקטערשלט טוך פון

שלעמ. בנון.

נעשמלס משטערוישר פשען קשה. פסוכיאַרשי=

פוי (בורלויער רשפוי – ביינקאוונקס):–

● נעשמלס משטערוישר לוח קשה. דונעצען –

פר ד, וואס בונדס זיך שרעשנוש מוט דופריוער=

דוקע קשה. (בורלויערשפוי – ביינקאוונקס):–

לונופקעשטלס ש כרעקעצאלס טשבמס

פון דן. בוערשפוי.

מטרשבט ווען לוגן לוטרעטן סונטעטוינדן דאס

ערשטע קשה. – בוערשפוי – פסוכיאַרשפוי.

לוירבן פשען פון שוקנוקע ווער ווך טוקע

161085

משטערושלן, וואס בשלוסלן שטיינער אפשטעלן
אין דער לינקן אויגן שפּן — זיך אפשהשלטן.
פּלוצלונג משטערושלן:

יין דער שרטרקלען אין „ד. פ. בלעט" וועגן
ציין פּערזיאַזיאָן בערלין איז די 70-יאָר יאָרן.
● נעשעהן מעגלות דעם אַ ברוו צום פּרעזי
דענט וועל.

נעשעהן אויך צו ו. י. בהן אין נו-יאָרק וועגן
דער דער - מעשעלשפּוט, וואס ער האָט נעמ=
פּלעגט אַרויסצוגעבן אין 1920 - 1921.

אויך קלייבט מיך אויף אַן אַלגעמיין בוך אויפן
פון די פּערבלוקעטע פון „שחוספּה" וועגן בוך
„שרטרקלען אין צכרונות וועגן דער", „שעשפּורט
אין דער בוך „צכרונות אין בזלדער", 1928.
אין פּערלוץ פון דער שרפּט האָבן זיך אויך
● אויפגעלעגט די אינטערעסאַנטע קאָפּ. מיט משטערושלן.
פּערשידענע מאַמענטן ודעטס, אַפּשטעלן אין דער לינקן
חצי זיך אַנדער אין קרעכצן צוקן מיט פּערשידענע
אויגן אין וואס ווערן בעיקר בעהרשנדלט
אין אַנדערע קאָפּ.

בעזונדערס וועקט דער משטערושלעמער
קאָפּ, „שלעמעל" בעשמעהלען אין עטוועלן.
אין פּערלוץ פון דער שרפּט האָט אויך אַלץ
מעמאַנט מאַכן קלוגע דערטסוס בעזיב בעשעה=

161086

בטמן בשצונגערע קלענערע סקיצן, וואס ווערן
שריינגעבוים ווערן אין דער שרעבער; אלגעמיינע
סקיצן, ווי למשל:

1) קטשובסקערע טעשפן אין דער שטעדטל
לונע פון דער „נשרעגאנשער" פרעסע אין
קאָ"ה.

2) דיי. ליבע, וואס האט קטרעשט אין דעלעגירטן
דיקע השפעה אויף דער פלרטמאנע פון
ציין פסוכות אין ערשטן שפלונע פעטרשבג.

3) דיי. אין דער בוילוס פרעצעסן
4) " " " " דרייפוס פרעצעסן
5) דיי. אין די הייווער פעזרעשן אין 1881.
6) דיי. פעטעמוק מיט גרעסן שיין דער בייגשיין
לוים „וד. פ. בלעט" נר' 2 (1888);
7) דיי. שפעטשקעטשער שרעטרקן שוין
ווי אין פעטרקשרס „הויץ-פ ריינץ" (1888),
שר-קלונס קרעטרון אין „שייט מס" וד. פ. ריגל"
(I, 1888)
8) מעהרערע מרזרה אין אנדר ווערקעלע
שוין דער פלרטמאנע פון דיי. בשוויסטן ציין,
עמעס אין כשרעטער.
9) בובלוואר. סקיץ לוט דיי. שווינגע
אנווייזונגען אין ש. ברוו בו ש. נוגער (אין

161087

VIII

„צו קונגרס" (1929) [illegible] „[illegible]" [illegible]

מ'וועט אויך אין הקדמה צו דער שרבסט;
אין דער הקדמה קלער אין [illegible] צוק שפלן:
שטאן שאפן פרינציפ אין מיין שרבסט.

נאכן השרבסטן [illegible] מאשטרוס
פונקט דונטצאן: שרכוו אין נאכן דערהיטן
די תשובות פון דובנאו אין ו.ר. בהן — קלער
אויך בודנסרטן סונסטיצורן דעם קשפ.
בוישרשפיט — פסוכאכשפיט. דאס וועט
שטער נוט צוין קוין מנסמרטיוך קשפוטל.
דער בוומטער טשש אין מיין שרבסט:
דונ. לוטרשטוט ורלשה.

מ. לעטמאן

ווילנע, 25-טן סעפטעמבער.

אי) „הד.פ.בלעט", 1882, 1-3.
אא) " " 1885.

ביבליאָגראַפישע מקורים צו
די קאַפּ.: ביאָגראַפיע, פּסיכאָגראַ=
פיע און דיגע זאַן-פּרץ 161088

ביאָגראַפיע:

זיגי טרונעראָנעם פון מענדעלעש לעבן" שם:
„וד" (1900), ניעטרס „פנקס" (1912);
זיגי „צכרונות שלם גורדער", פ"ן „שחרים פאַר",
ווארש. 1928;
דובנאָוו: „פון נעשטן צו חדש".
דאָס ל"ע = בן,
לוסרשן: „דרייַ לעבן. זורות", I, טל 1926,
מ. ספּעקטאָר: „מייַן לעבן",
ש. רויזין: „טעפּיזאָדן פון מייַן לעבן". II
III,
בעלעזעלע לוסרשן ו. חבורות = נעמאָר פון שמעון:
„וד. ליטעראַטור" (1910);
שרשט חד. שפּרעכן = קאָנפערענץ (וויליאַ=
מסבורג, 1931)
פּולוב קרעמנס בעלעזעלעלעך מיט זיגי. (פּולאַ=
נאָשע שעוקאַן, III);
נעטרעוק: „חדושי קטפ",
בן-ויעלע: „פונק נפרוץ"
לעאָ וויינער: זי טשורטע בלעטער וד. לעב. (מנגזוש)

161089

II

פשרבלובן שיק:

שין-טרי, שיק ב. X,

מרדכי בן הלל הכהן: „בבית שלמו",

לוח שחוטים, IX,

יעקב שלום בשבשעס-שיק „וועס כאך" שטעק.

דון. סטפטרשטער שפדרוק פון ציינ-

טרטוקטן שיק „וד. פ. בלטט".

פ סובאיר שפ פוט:

דון. נוט-פשרבפנטלטכטט דרוק איין שמעדוך.

פנקס (1927-1928-1929, מטקיטוילט דורך

בל שטלקו);

שמעדוך „שופטן", V

שין שטרוטס „לטבן" (I-VII),

בוכטר = מלטס (1922-23),

רצינפטלדס: „דער תוכס" (1921),

ווכרוטר מלטס, VII (1928)

„וולט = בלטטר (1931-32)

פרקס בדרוק שיק רמטס, יצחק מ. מוצרי,

דון. בדרוק בז נוטר), „בזוקנכה" (1929),

„טס בלטטר", 48 (1929)

161090

III

פשרבלוזן:

דונעצען = שרכוו שיין ווייז,

דונ. קשרעס פשדעגק מיט חד. שווייגער.

דונעצען - פרק:

נ. צברלות ווען פשק (נ"י „טאג", 1924)

דר' י. לאלען - פרק-צברלות,

נ. מייצור - „פרק",

נ. מייצור - פרק שין די חד. שפרשך - קיין =

פערענק („חד. וועלט", V, 1928)

ר. לשקס פשק - פרק-צברלות,

ב. הורשקין - „דונעצען".

ש"ל - ווען חד. שווייגער.

פשרבלוזן: [1] קיין שיינערע ווערטער

צברלות ווען פשק, ווי דונ. פערצען ווערט

שומדורטרק בשלוכטן.

---

[1] נעקערס שרטוק יען נ"י-לער „טאג" (1930),

פס שפשוי: „פשק דער כידענט".

161091 . יומרה לעילוי = לעילוי

[illegible] הנה

[illegible] הכוונה לכאן פעם

[illegible] $(\bar{x}_1 - \bar{y}_1)$ [illegible] אם לא הוא הנה אחת

:ולכן נעשה הכוונה הבאה

[illegible] הנה. ו. הנחה פעם אל הטבעיות זו לעניין

[illegible] הנה אל הטבעיות [illegible]

[illegible] הנה אל הטבעיות [illegible]

[illegible] הנה אל הטבעיות [illegible]

161092

מאוד, לפיכך הוא נבחר לו לנשיא הקבוצה ולמנהלה הראשי
=שבה, תוך מן-יום אחד הוא הבטיח, בקשרים מקצועיים ובאישיות הראויה
למדינה.

"נשרים" פעלו אותו דבר גם בתחום הפרטי ובמה שנוגע לבית
ה"ליל שבת" שלו ומנהלו, אבשלום בן-אבי, הפך מיד לאחד מן
=הקבועים. אבל לא רק אבשלום ובני-ביתו, אלא כל הנוער הרחוב
=אם אחרונים=אחרים לא הרגישו בנוחים בבית הזה, ובמיוחד לא בחדר
הבילויים. מן הרגע הראשון הוא הרגיש בלתי-נוח ובלתי-מתאים
=ולכן הוא לא הגיע אל הבית הזה אלא אם כן הוא מאוד רצה לראות
=מישהו. בבית הזה הוא לא מצא אף אחד מן הנערים שאותם הכיר
=בבית הספר, לא אבי ולא אחיו, לא אחיותיו ולא אחיותיו, לא
=אמו ואחותו=אחיו, לא אחיותיו ולא אחיותיו, לא אחיותיו ולא
אחיותיו. אבל הוא הרגיש בנוח בבית הזה, בבית הזה הוא הרגיש
בנוח, בבית הזה הוא הרגיש בנוח, בבית הזה הוא הרגיש בנוח.

אבל, לפני הכל, הוא הרגיש בנוח בגלל [illegible], בגלל
הבנות הרבות שנמצאו בבית הזה, בגלל [illegible] בגלל
=

161093

13 בפברואר ב'תמוז' תרפ"ד נכנס אל בית הדפוס לראשונה ספר ראשון מודפס בדפוס חדש, אותיות ברורות, נייר עבה ומרווחים רחבים. הספר נקרא "מנחת לוי" מאת ר' אברהם יצחק הלוי מן הרבנים. הדפוס נמצא בעיר ווארשא, ברחוב הנמל מס' 14, בבית אחד עם בית הדפוס הישן. הבעלים הם אחים, ר' מרדכי ור' יעקב בן אברהם. הם הביאו מכונות מגרמניה ומצרפת, ולמדו לבד מתוך ספר הוראה. המכונה גדולה, ושלושה פועלים עובדים בה יחד. הם הדפיסו 1500 עותקים, ומכרו אותם תוך שלושה חודשים. הרב מרגליות הגיע לבית הדפוס ביום שני, בשעה עשר בבוקר, ובירך את הפועלים. הוא אמר: "מי שמדפיס ספר – כאילו כותב אותו מחדש, כי כל אות נבחרת ונשקלת". הפועלים שמחו מאוד, כי עד כה עבדו רק בדפוס ישן ובמכונות ישנות.

הדפוס הגדול ביותר בעיר ווארשא הוא בית הדפוס של ר' אליעזר בן יעקב, ברחוב הנמל מס' 14. בבית הדפוס עובדים 27 פועלים, ומדפיסים בו ספרים, עיתונים וכרזות. בשנת תרפ"ד הדפיס בית הדפוס 1500 עותקים של ספר "מנחת לוי", ספר על מנהגי ישראל מאת הרב אברהם יצחק הלוי מן הרבנים. הספר נמכר תוך שלושה חודשים, ונדרש הדפסה שנייה. הרב מרגליות הגיע לבית הדפוס ביום שני, בשעה עשר בבוקר, ובירך את הפועלים. הוא אמר: "מי שמדפיס ספר – כאילו כותב אותו מחדש, כי כל אות נבחרת ונשקלת". הפועלים שמחו מאוד, כי עד כה עבדו רק בדפוס ישן ובמכונות ישנות.

הדפוס הגדול ביותר בעיר ווארשא הוא בית הדפוס של ר' אליעזר בן יעקב, ברחוב הנמל מס' 14. בבית הדפוס עובדים 27 פועלים, ומדפיסים בו ספרים, עיתונים וכרזות. בשנת תרפ"ד הדפיס בית הדפוס 1500 עותקים של ספר "מנחת לוי", ספר על מנהגי ישראל מאת הרב אברהם יצחק הלוי מן הרבנים. הספר נמכר תוך שלושה חודשים, ונדרש הדפסה שנייה. הרב מרגליות הגיע לבית הדפוס ביום שני, בשעה עשר בבוקר, ובירך את הפועלים. הוא אמר: "מי שמדפיס ספר – כאילו כותב אותו מחדש, כי כל אות נבחרת ונשקלת". הפועלים שמחו מאוד, כי עד כה עבדו רק בדפוס ישן ובמכונות ישנות.

16109४

मिस्र की राजधानी काहिरा में हाल ही में हुए दो प्रमुख
घटनाएँ:

(१) "पुस्तक-मेला (२०११)" में ६०५ प्रकाशकों का
भाग लेना — पिछले वर्ष से लगभग दोगुना।

(२) "अल-नूर" (धीमी रोशनी) नाम से एक नया
स्वतंत्र प्रकाशन गृह स्थापित — मुख्य रूप से
कविता और दर्शन पर केंद्रित।

(स्रोत: अल-अहराम वीकली, अंक ११४२, ३-१५ मई, २०११)

(२) ग्रन्थागार में नई पुस्तकें जोड़ना — पिछले 9
महीनों में लगभग ४७० पुस्तकें जोड़ी गईं।

(स्रोत: ग्रन्थागार-प्रभारी के वार्षिक प्रतिवेदन का
प्रारूप, पृ. १२, अप्रकाशित)

— ४. (२०१४)

161095

(1929, III) "ביקורת-מקרא" זה נדר לעולם הרקיעים — מאז-אור
ל, (1928, ראשון) "קלקלת הבהרה הנראה" זה
(1922 "בכל לבבך") בכל לבבך מה מלא הקדש
(1884-1881) "בדרך הדרך" זה מקבוצה — מאיפוה ו
"מקרא", (III) "מקרא-מקום" זה לעולם הרקיעים מה "מקרא
ד: "מה הנה מקום לעולם" בנדר ד, (קדמון
מבוקש: (1871, 22 יולי) "קרא ראשון" זה מאורעות הנה קדמון
(1871-1873) "מה הנה מקום" בנדר ד, (קדמון
(1928, מאי) הבהרה מה "מקרא" בשם "הנה" זה (הקדמה
מבוקש). (1928) "בדרך" זה מקבוצה "הנה הנראה מה
(1928, 6 מרץ) "בכל לבבך מה הנה מקום" בנדר ד
!(1928 "בכל לבבך") הנה מקום מה מלא
מקום הנראה, הנה-מה הנה הנה הנראה הנה הנה מקום מקום
(1928) "בכל לבבך מה הנה מקום" בנדר ד
(1928, "בכל לבבך") בכל לבבך מה מלא הקדש
(1884-1881) "בדרך הדרך" זה מקבוצה — מאיפוה ו
"מקרא", (III) "מקרא-מקום" זה לעולם הרקיעים מה "מקרא
ד: "מה הנה מקום לעולם" בנדר ד, (קדמון
מבוקש: (1871, 22 יולי) "קרא ראשון" זה מאורעות הנה קדמון
(1871-1873) "מה הנה מקום" בנדר ד
(1928, מאי) הבהרה מה "מקרא" בשם "הנה" זה (הקדמה
מבוקש). (1928) "בדרך" זה מקבוצה "הנה הנראה מה
(1928, 6 מרץ) "בכל לבבך מה הנה מקום" בנדר ד
!(1928 "בכל לבבך") הנה מקום מה מלא
מקום הנראה, הנה-מה הנה הנה הנראה הנה הנה מקום מקום
(1928) "בדרך הדרך" זה מקבוצה — מאיפוה ו
"מקרא", (III) "מקרא-מקום" זה לעולם הרקיעים מה "מקרא
ד: "מה הנה מקום לעולם" בנדר ד, (קדמון
מבוקש: (1871, 22 יולי) "קרא ראשון" זה מאורעות הנה קדמון
(1871-1873) "מה הנה מקום" בנדר ד
(1928, מאי) הבהרה מה "מקרא" בשם "הנה" זה (הקדמה
מבוקש). (1928) "בדרך" זה מקבוצה "הנה הנראה מה
(1928, 6 מרץ) "בכל לבבך מה הנה מקום" בנדר ד
!(1928 "בכל לבבך") הנה מקום מה מלא
מקום הנראה, הנה-מה הנה הנה הנראה הנה הנה מקום מקום

16106

(1929, III, II ?) ગુરુદેવ ઝાંઝી પત્રોમાં પત્રોમાં – મિત્રોને
"મારું ગામ" માં એ લખે છે તેમ ગામમાં જ્યારે ઝઘડો – પંચો તથા
(1929, મિત્રોને)

"ડોલરિયું ગામ" એ નિબંધ તા. 25 ઘરો, ગામ એ પોતાનું – ઘરોમાં ગામ
– 1909 માં જે મકાનો માં અમદાવાદ ગામ મેળા સાહિત્ય – પોતાનું ગામ
ગામ એ તેમ પત્રોમાં ગામ એક મિત્રને પત્ર, 1909
(પરેશભાઈ = યશોધર) મિત્રને અમદાવાદ
, મિત્ર – દક્ષિણમાં ગામ
(1909, જુલાઈ) રાજકોટથી. ૨ – ગિરીશ. એ. મજીઠિયાને ૨
(II). ઘરો. ગામ તમે તો જે. ઝેપ – વધારો ગામ ગામ
"ગિરીશ" માં ઘરો મેળા સાહિત્ય પત્રોમાં – ૨ દેવાં ૯.૯
, ઘરો મેળા
(27, ઓ, ઠેબ્રા, નાગપુર) "રાજકોટ માં બહેનો" માં – મારાવાળિયાં.૯
–(1)મારા (ક્રિ, 3૨, 1907, પુણેથી, ૨"૪૬ ઝુલવા.કાં – "ચોમાસું ગામ")
"ઘરમાં" માં "૯૨૨=દક્ષિણ" મેળા વાંચવા સાહિત્યકાર
ર 170 મહિનાઓમાં (1873, મિત્રોને/અમદાવાદ) – વાઘેલા.૯
, "ઘરમાં" માં ૨ કિલોમાં ૪, ઘરો મેળા
મહીસાગર (1929, ૧૧,) "મેં પણ ગાંધીવાદ" – પોતાની ગામ
, ગામમાં મેળા

(1929, મિત્રોને) "મેં પણ ગાંધીવાદ" – ૩૦ ઘરો
, ગામમાં મેળા

(26, 27, 23 ઘરો, 1902)
"ગામડું ગામ" માં "ગરીબાઈ=દરિદ્રતા" ઘરો ગામમાં ઉગ્ર ૯ – ગાંધીજી.૯
, (34 – 32 ઘરો
મેળા (1900) "ગામ" માં , ઈ ૨, ઉદેપુર પત્રોમાં – સમૂહમાં-ઘર
, "ઘરમાં"
મેળા માં "પુસ્તકાલય મેળા ૨" – ૨ ગામમાં
(27, ઓ, ઠેબ્રા, નાગપુર) "રાજકોટ માં" માં – મારાવાળિયાં.૯
, ઘરો મેળા
–(1)મારા (ક્રિ, 3૨, 1907, પુણેથી, ૨"૪૬ ઝુલવા.કાં – "ચોમાસું ગામ")

16109

प्रतिष्ठानाच्या मते हे शिक्षणाचा भाग कसा असावा, याबाबतचा मध्य
आहे. अनुभवाधारित — व्यवहार आणि प्रश्नांच्या आधारे शिकणे हा
[illegible] — [illegible] आणि [illegible] यांच्यातील [illegible]
[illegible] यांच्यातील [illegible] आणि [illegible] यांच्यातील [illegible]
[illegible] आणि [illegible] यांच्यातील [illegible] आणि

16109B

ઉપરાંત ગામ ગામમાં, ઉપરાંત પ્રાંત કે જેલ્લા અને તાલુકાઓમાં
ગામ કે શહેરમાં કોઈ પણ વ્યક્તિ કે સંસ્થા દ્વારા ચલાવવામાં આવતી
પ્રાથમિક શાળાઓ ઉપરાંત તેવી શાળાઓ કે જેમાં ધોરણ ૧ થી ૪ ના
વર્ગો ચાલતા હોય તેવી શાળાઓ પણ આ કાયદાની કલમ ૧૦ ની
પેટા કલમ (૧) ની જોગવાઈ પ્રમાણે નોંધાયેલી ગણાશે.

કલમ ૧૧ : તાલુકા કે પ્રાંત કક્ષાએ નોંધાયેલી શાળાઓ પૈકી કોઈ શાળા
ગામ કે શહેરમાં ૧૦ કિલોમીટર કરતાં વધારે અંતરે આવેલી હોય તો
તેવી શાળાઓ પણ આ કાયદાની કલમ ૧૦ ની પેટા કલમ (૧) ની
જોગવાઈ પ્રમાણે નોંધાયેલી ગણાશે.

કલમ ૧૨ : કોઈ વ્યક્તિ કે સંસ્થા દ્વારા ચલાવવામાં આવતી શાળા
નોંધણી કરવા માટે અરજી કરે ત્યારે તેવી અરજી સાથે નીચે મુજબની
વિગતો રજૂ કરવી જોઈશે :

(૧) શાળાનું નામ, સરનામું અને તેનું સ્થળ, (૨) શાળાનું સંચાલન કોણ કરે છે
તેની વિગતો, (૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાનું નામ અને
સરનામું, (૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાનું બંધારણ,
(૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાની નાણાકીય સ્થિતિ,
(૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૨૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૨૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૨૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૨૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૨૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૨૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૨૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૨૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૨૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૨૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૩૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૩૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૩૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૩૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૩૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૩૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૩૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૩૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૩૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૩૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૪૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૪૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૪૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૪૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૪૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૪૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૪૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૪૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૪૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૪૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૫૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૫૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૫૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૫૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૫૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૫૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૫૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૫૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૫૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૫૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૬૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૬૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૬૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૬૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૬૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૬૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૬૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૬૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૬૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૬૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૭૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૭૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૭૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૭૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૭૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૭૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૭૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૭૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૭૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૭૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૮૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૮૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૮૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૮૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૮૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૮૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૮૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૮૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૮૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૮૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૯૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૯૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૯૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૯૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૯૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૯૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૯૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૯૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૯૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૯૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૦૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૦૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૦૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૦૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૦૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૦૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૦૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૦૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૦૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૦૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૧૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૧૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૧૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૧૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૧૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૧૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૧૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૧૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૧૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૧૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૨૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૨૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૨૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૨૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૨૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૨૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૨૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૨૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૨૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૨૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૩૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૩૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૩૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૩૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૩૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૩૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૩૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૩૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૩૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૩૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૪૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૪૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૪૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૪૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૪૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૪૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૪૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૪૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૪૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૪૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૫૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૫૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૫૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૫૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૫૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૫૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૫૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૫૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૫૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૫૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૬૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૬૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૬૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૬૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૬૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૬૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૬૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૬૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૬૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૬૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૭૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૭૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૭૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૭૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૭૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૭૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૭૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૭૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૭૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૭૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૮૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૮૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૮૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૮૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૮૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૮૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૮૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૮૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૮૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૮૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૯૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૯૧) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૯૨) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૯૩) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૯૪) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૯૫) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૯૬) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૧૯૭) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,
(૧૯૮) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના સભ્યોની યાદી,
(૧૯૯) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના હોદ્દેદારોની યાદી,
(૨૦૦) શાળાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની યાદી,

161099

[illegible] ने [illegible] के [illegible] में [illegible] के [illegible] [illegible] [illegible]

פרעגבויגן צו דער דינעזאן־ביאגראפיע.

1) דינעזאנס אפשטאם, די משפחה, איר יחוס (צי שטאמט ניט די משפחה פון די מאגדעלשטאמס?); דינעזאנס געבורטשטאט, ניי־זאגער. די אטמאספערע און דינעזאנס עלטערן־הויז; די שוועסטער.

2) דינעזאנס עלטערן: זייער באשעפטיקונג; עקאנאמישע לאגע; גייסטיקע אינטע־רעסן. טאטע־מאמעס השפעה אויף דינעזאנס כאראקטער; זייער ראלע אין דער דערציונג. דאטעס פון זייער טויט. דינעזאנס באציונג צו דער מוטער (אלס קינד און דערוואקסענעס); זכרונות וועגן די עלטערן; טראדיציעס, שטימונגען.

3) דינעזאנס פריסטע קינדעריארן. גייסטיקע פאקטארן אין דער קינדהייט: צערט־לעכקייט, טעגטמענטאלקייט; גייסטיקע אינטערעסן, לעקטור, שפילן אד"גל.

4) די חדר־יארן: רביים, סביבה, חברים, דער הויף, די גאס, די שטאט.

5) זכרונות וועגן יידישן פאלקסדיכטער, מיכל גארדאן, דינעזאנס בן־עיר אין די קינדעריארן. זיין ראלע אין דינעזאנס דערציונג.

6) די משפחה נאכן פאטערס טויט. עקאנאמישע און פסיכאלאגישע מאמענטן אין דינעזאנס אפפאר צו די קרובים אין מאהילעוו.

7) די השפעה פון דער מאהילעווער סביבה אויף דער פורעמונג פון דינעזאנס פערזענלעכקייט; דינעזאנס ליבע צו באדאנעס מאכטער; זיינע ערשטע קולטור־נעזעלשאפטלעכע שריט; קארעספאנדענץ אין „המליץ", „המגיד". געזעלשאפט־לעכע און קולטורעלע טעטיקייט אין שטאט. זכרונות. דאס אנטלויפן קיין בערלין (1872) צוזאמען מיט א גרופע יונגע מאהילעווער רעוואלוציאנערן.

8) צוריק אין מאהילעוו. מיליטער־דינסט.

9) זכרונות וועגן ערשטע שאפונגען (דראמעס, לידער); דער ערשטער ראמאן „בעון אבות", „הנאחבים והנעזמים"; באזוך אין ווילנע (1877).

10) דינעזאן אין קיעוו. לאגע. באשעפטיקונג. שטימונג. זכרונות פון קיעוו. באציונגען מיטן אקוליסט פראפ' מאגדעלשטאם (?); די קיעווער פאגראמען (1881); זכרונות וועגן די פאגראמען. ליטעראדישע און געזעלשאפטלעכע טעטיקייט.

11) צי פארט דינעזאן נאך די פאגראמען זיך אפרוען צו דער משפחה אין דינאבורג. מעשיות וועגן שידוכים צו יענער צייט.

12) דינעזאן אין וואַרשע (1885); מסחרים. באציונגען מיט דער שוועסטער. באק־אנטשאפט מיט פרץ, מיט אנדערע שרייבער; שטימונג, געזונט; פאמיליען־אומגליקן.

161101

13) דינעזאנס קרענק (באלערע?) אין קיעוו (1892); זכרונות וועגן דעם.

14) דינעזאנס יובילי (1902 צי 1904?)

15) דינעזאן אין אויסלאנד (1908). מעשיות וועגן אויסלאנד.

16) די פריינדין מירעלע און די קארעספאנדענץ מיט איר (1909).

17) דינעזאן און פרץ; די עיקר־שטריכן פון דער דאזיקער פריינדשאפט.

18) ליטעראַרישע און געזעלשאפטלעכע מעמיקייט אין וואַרשע. דינעזאנס געזעלשאפטלעכע מימפאטיעס, אנשויונגען. ליטעראַרישער געשמאק; זיינע באציונגען צו זיינע ווערק, צום שאפן, די „ערינערונגען". דינעזאן שבעל־פה.

19) דינעזאן אין די מלחמה־יארן. ווי האט די מלחמה אויף אים געווירקט? דינעזאן אלס יותומים־און שרייבער־פארזארגער; שול־גרינדער.

20) דינעזאן אן פרצן; זיין שטימונג. זיין געזונט אין די לעצטע יארן. דער טוים, די לווית. זיין ליטעראַרישע ירושה, בילדער, האנטשריפטן.

21) אייערע מיינונגען וועגן דינעזאנען דעם מענטש און שרייבער.

161102

1. הוגיפר ליבש,
2. מ. ליפמן,
3. בוגטשוב בן בר"ר יוד. פ"ר (1888)
4. סבא יבדון
5. בת-מתשבות
6. לוי יצחק מקלס"
7. המלוך (1871)
8. שי"ל = ר"ל
9. בוס ראן, ב"ז
10. הירשקין,
11. שוול, שא ב'
12. שטרנלין
13. פרוש מאן, מאלאוטין,
14. בוני ציון - צבדונות
15. בלקוב פן, ש.
16. Elsa Ehrlich
17. שמיר מאשה
18. מקוקשה 1929
19. קלמס-רמלה, 1917 (בלוטמן מוס מד. וולש)
20. השמעון (בלוטמן מוס הרבוש = וולש)
21. השרשטיין

22) " פרשת וילך " 1899.

בוארגאדוב

(1856 – 1919)

161103

ריכטיג דוניצא (דונעצאן) איז גיבורן געווארן אין
לוטר, אונים שטעטל נאָ=צשאַנג (Hrubieszów), שטעלער פון=
וועגן, נאָענטער אַרבעטער; שטעטל — אין גאַלען, אויף
דער לינע ווישנעווע־לעמבערג־ליבאַוו (אין שטעטל מיט צשאַטעלבערוט שטאַט
מיט אַרטיגע דער־ווישנעווע־לעמבערג־ליבאַוו־ווארשע־קאַלישע־ווארשע).
דער טאַטע, דער דאָזשטער פון דוניצאָס גיבורטס־טאָג איז נוט
בשעתו. דער פון דוניצאָס גיבורט־שטאָט שטעטל, שטעטל
ווארן 1856 – 1862, לוט דער „בעשאַרעבונג" — לוט
1859; סאַקראַלאָס „ספר־יוחסין" (ווארשע,
1889, ס. 26) אונים ווער. תרכ"ז, אויס דאָס מוזט
דאָס יאָר 1862, אין נוט 1852, ווי ס'שיינט אויך=בא=טעלט
אַנטיקל אין (ס. בוניצינע לעקסיקאָן (I, שפ' 699) לוט
ווי טהאָט מיר מודיע אַרבעטער אַרבעטער דוניצאָס פאַמיליע, בי
פון טאַטע־זייט, אויס ליד נאָך הייט בין שוין דוניצאָס
אין וועגן אויף דער בעזעלער 15, ווי דוניצאָן הייט
בי לעבן אויך בייגעשטאַנען ביר ווארן פון ליין ליד אונים
גאַנצן אין קעשאַרבן, איז דוניצאָן קעשאַרבן (בי שאַלאָ)
אין אַלטער פון 68 יאָר; אַלטע, שלעכט, שוואַכע לייט.
איז ער איז גיבורן־ווארן 1851 אין דאָס איז

אויך בי דעם איז דוניצאָן איז קעשאַרבן
אין אַלטער פון 68 יאָר — אויך איז
אויך, איז דוניצאָן דאָס פאַרבעטן
אין אַלטער פון 68 יאָר; אויס איז
אויך דוניצאָן אין אַלטער פון 68 יאָר.

אויך מיר בין בעל־הבית, אויס דוניצאָן דאָס פאַרבעטן בי
אַרטיסטע טויר פון ליין וועגן (1888–1889)
אַשטעטיק איז דוניצאָן אויך דאָס אַלטער
פון יאָר; אין איז דאָס פון וועגן (כ"ו
כסלו, תרכ"ו) אַשטעטיק איז אין אַלטער
איז אַלט אַלמאָן 76 יאָר, איז דוניצאָן
אַלטער אַלמאָן איז בתור פון 20 יאָר.
(אַשטעקראָפס־אַפּטיק בוך יאָר, נומ'
4342)

אין דער קלוב פון לעמבערג, נ"י,
תרכ"ה, בי 24–25 יאָר
איז אַלטער אַרבעטער, אויס בוך
איז אין אַלטער תרכ"ז.

אין אַזעלכע אַרבעטער־פאַכן אין אונדזער לאַנד, ווי אין אַנדערע לענדער, אַז אַלע אַרבעטער־פאַכן זאָלן אַרויסגעבן אַ אַלגעמיינע צייטונג, אַזוי

-2-

161104

15105

דיגיטאלע משפחה איז נאמען ש מאודיך = קשלערשטולע.
[illegible] פון דער שרומטער
משפחה משנדעלשטיין, וואס זיינען פון שרע מוטלוב
[illegible] שיין נאמען דער שרומטער קונדער אלקוסי,
[illegible] דער [illegible] לודעשער ליטעלשפטער יסל,
פורער פון דו דעלוסט שין שפטער — טער דטארוש=
לוסט, קשטארבן שין לוזל דעם 6 מיר, 1912, שם
שטער פון 47 יאר.
[illegible] מור שודערינגער [illegible]
[illegible] טורדר ישדעם, דעם טיטאלס פלומנדעל, האט
[illegible] דו [illegible] שיל שם אקבוור פון דו 80 יאר
נאומען שם לוזל [illegible] אלקומט משפלדוטע שם מש=
טרבוטע שוכדר פעטם דאצון פרעדעסקע משל=
דשטשם. שין ש דרוזל פון פטרבורג שפרו,

1909 שרעטס שאל אונדזער רעדנער

טאַר פון „פרעמד", [illegible] אין דער [illegible]

[illegible] „פערט

[illegible] אין שרעקלעכע אופן [illegible]

[illegible] „[illegible]

[illegible] ... „אויך קליב

[illegible] ... פסטער

הערט זיך שרעקלעכע, אז שוי מור זיך אויס

פון וויכטיקע אין שטרעסעלעכע וועגן שוים מעטעלן.

(וויל = שרעקלעך, ווי 1064)

ווי פ'הערט מור אונדזערע דעלעגאַטן פון מעמעלער, פון

משפחה הערט דעלעגאַטן משפחה קאַלונס ווי אין וו=

לשטיר, פון אין ס מאַנאַטליך לערן [illegible] פון

אונדזערע בריעף אין [illegible] שיין קאַלונס

[illegible] אין [illegible] אין [illegible]

[illegible] אין [illegible] אין [illegible]

[illegible] אין [illegible] אין [illegible]

1856
40
1796

1856
13
1869

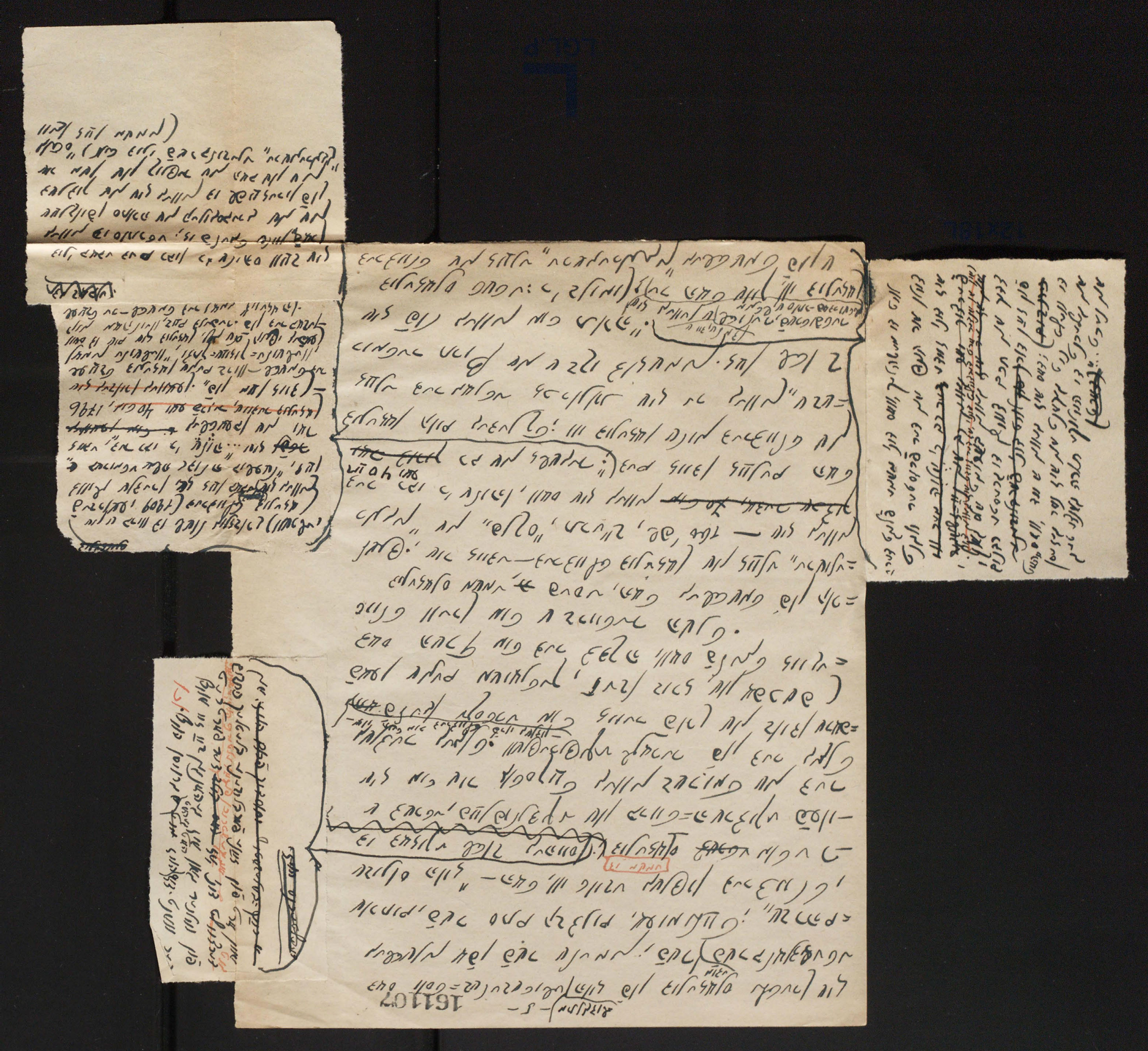

161108

לעמל דעם ברודער.

ס'דערדערלעך אים דער מאמענט איז דאס
איך איז אין ס'בן-ותוך בכעסיס שפאן
אין שטעט פון ושעיר - וסף איר אין
(תשפ"ה) אין ברוך בן דעם לעם
ל"ן (ביז נוסף תרשמ"ט): תשפ"ן
איך איז אין דעם אין פעטער אים
אט וואס ער שפאן אים ברוך:
"ברשדי פארבעס אירן איך בין מיר
איזעלע שאטר פלומאנץ. ער האט אין
דעם אלטן אים אל ער טר דאס,
אים אלונט נאך בעל שאטר ברודער:
נאך אין אין שטעט שעהר פון ד"מ.
ווארש - שרבוו, ע"מ 290

(12 פעברו' 6913)

אים שקריב ברוך שפאן פאר איזן: ... "שאטר
ברודער האט מיר פאר אויפגעטאן, איך בין
(סיבות ווייל דעם אלמאנץ - מ.נ.)
איך נאך אין ליבט!" (ווארש - שרבו
ע"מ 6916)

אזוי דער שוסדאן שטיר ברודער" אין שקריבטער, אזוי
אין אמשטאר? - איך שטיל נאך אין ווארשא.

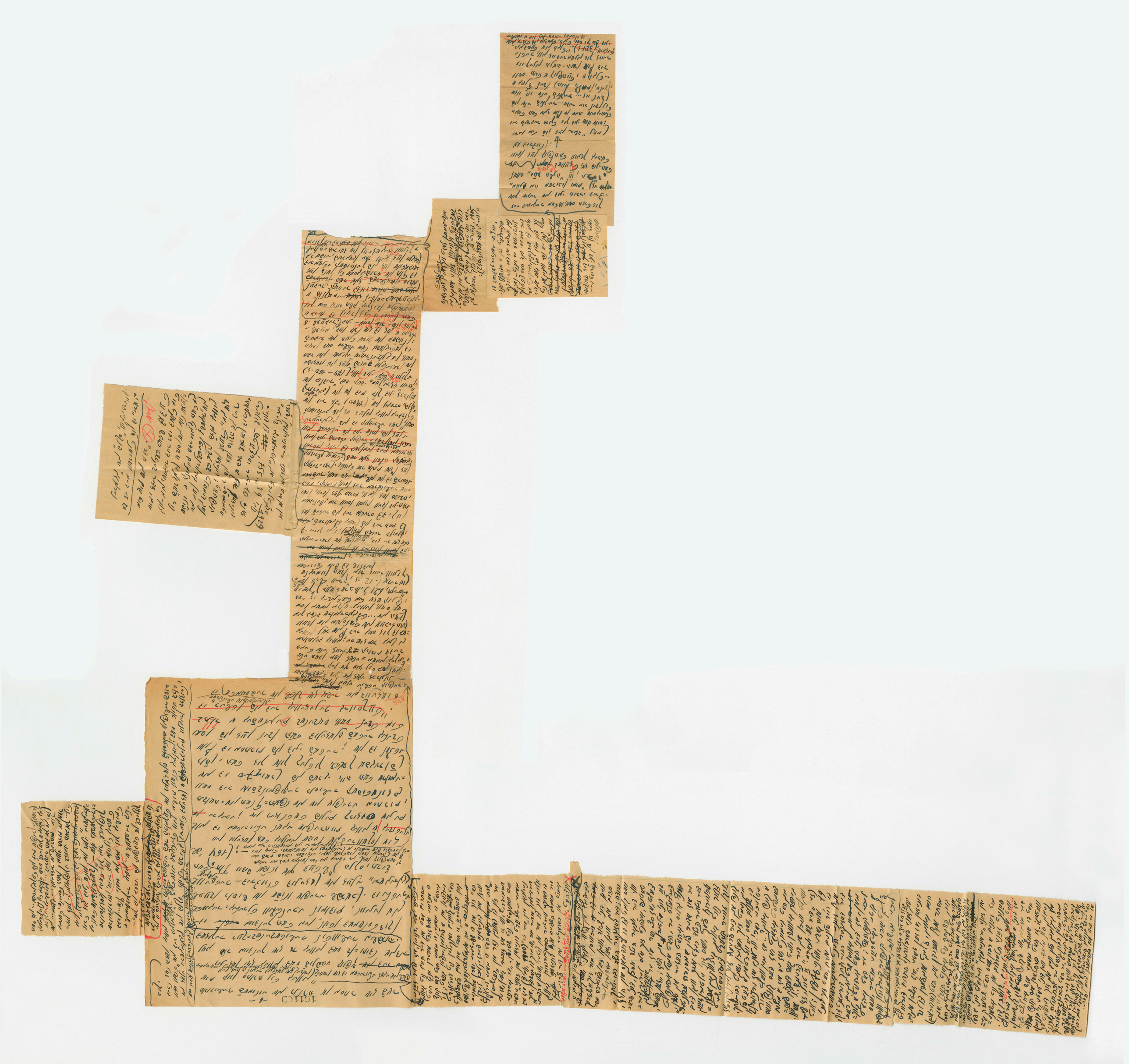

Book Scanner

161111

פון אונז מיר שיין א מלמד ווילדן ... דונעצאן, וועלדערס שעלו
דעם בקונס ליבן = מעטאדע:
—צעטל, לוזעלע, הודעס מיר אן, זעלט אין פון דאס נאך
אוט א נאל (יאר) תלמודל. צעטל, ווייס מיר מוטן טאטע
שוכן מרשה שות פון שלק = ברכה. עס דאס איז מן שלק!
ריק אונז בל: שוטל מן מאמרל, שלעפל מן אמרל, שלע =
מוטן א קראמוש, מיידינלך = ציט, א קראמוש מוט בלוי
מאמרליך שיין מן שלק!..." ש.ש.ו. „דערבוי - דערבוילס
וועטער דונעצאן - וויל דער רבי בלוי דום מרשען מאל
שעלו לובליך בו שלע לאבן... (בדפסטרלונג = אחריקן - מ.נ.) בחול שם בלעשמ מוט
דעם שלק = בות הבל מור - עס דונעצאן בל -
אוף שוומקמרנס בו נימן פון בלום שלקשל =
סטרומקס, ווילפר מור הבל שטיר דא שם אדר המוט
שלע דום מרשען מאל שם שלעטר ליבן ליצן".
אלא דער רבי, ~~וואס איז פאר ווערד פונדעסרעגן~~
~~מוטשלעטר ליבר בייס שם ווארטן ליבן מאש מן אוס=~~
~~טרלעשיר שעפלעך שין אין פון שלעשוטולך פאן~~
~~אין דום שלעלו אנשלוסלכן מוט אל" שין דער פרעגל אנך,~~
~~הבל שלק דונעצאנס ווארקס שם דער פסוקרשער~~
~~בוכטלעך, שיר הבל שם שפטרדיקן דרמלשקעס~~
ליבן, בוי פאר שודנער פשלן שם ליבלס = פשוטלעך,
בעת ווילפר מפלעקס דערפן מאבן אבוקך ווער

אנשלוסלכן
הבל בוי
בל בוי

שומפּורן, שיבראוכן דעם רבונס „חוזק מלשכ׳ס״ מי=
טאדע פון אן שווערכן פּשרעלוך... שמתא, פּלעטק שטק
אפּס טרעפן – דערבוי דונעטאן מעטער שטן צוליב „חדרי
ווערלעך״ – פון דאס ומעיר תלמידי פּלעטק לוך שטאט
אויה=ציין, ריפּוונעם דאס קראַאמוסל שטן סודרו, שלם
דעם שלץ בוי פּראַאסקי דו וואַדאַנעסקי שוץ דו בלוזדאס.
פּלעטק דער רבו (דער) צוליב, אַז דאס איז פּשרבוטן דעם משל
שופּטן נמשל... שלם... אַז ס׳ איז ווערט ברוך קומט אַז ניט פּשר=
בוטן דעם משל שופּטן נמשל״. „שפּטטר=מרט בדונע=
מאן – אַז שוך מן מטטר ריוואַרן, האַ שוך אסך ברוסס ריצלע
וואס לאַן=שוס צוטרע קשלעט ווערן שלם דעם שוטקיטם
טעות, פּשרבוטן שטק דעם משל שופּטן נמשל״.
דו שווקשטאַפּ דו פּשרבוטן דעם משל שופּטן נמשל״ שלץ,
ווי דונעטאן שלום לאַקט, פּשרבלוזן שוך שלם (ציין) שפּטטר=
דעק ליבן.
מוט דעם לאַטן „מטטאַד״ האַט דער רבו „חוזק מלשכ״,
אַנטרהלוזן דונעטאַנטן לעבן תומש.
דונעטאַן שולדרט דעם תומש= אַנהלוך שלו:
– ווהו, ~~[illegible]~~ דער רבו – אס לאַט לוין ווקן וואס
שן שוסדעהנלעך – לעבנט טר מוט שלץ מעטעך
ווייסט שור וואס ס׳שוץ שן שוסדעהנלעך? דו רבונו
האַט בראַך שן דער מונדט בטוואַטרט גאַטקשן שוץ
שפּת, שלם דער רבו האַט אַלץ בטוויזן, ווי פון ט

סקיצע

שאוקל טוים וועטערס ווי שוים ש ווהוס ווון בלעטן, אין
הערט שלעכ ווייטקס: - אין שוים דיהעלנס שוין טעטש: שיין מון
שוים וועטערלעך! דער רבעל-של-מלך ... הערט ווי מושלט
פשער מוט וואסער ... הערט פשרקעטן שיין מון מאדנע
טוים אין הערט דערפון שוים ווייטדיהנס ווים געשלעכ הומו
פשרשטוט שנה? אין מון קונדרשי פשטס שיין - דער=
בוילט ווינצלוך הערט מור שוים ווייטמערס וואס פשר
ש ווהוסקער בלעט לעכשן דאס הערט ווייטלעכס לעכן
אין וואס פשרט ווהוסן וועטער=הערך אין פאר הייס
מיך הערט בשדערפס הערן שיין הומו שוים בלעטער".
ווי ווינצען דערבוילט שיין דער דאלקער רבי „חוש
מלך" אלך ליבן פרדיאיאלשר „מגלה", ווילן
אין טם=הערך אוך; ער הערט אפס שלוין ווי
ווילוס ווים פון טעטש פון ש וועטרס, אין פ'פלעכ
אפרפן, שיין בוטן פשרטעטש שיין שרעטרהוים בשפוטר
שיעך, פלעכס דער קונער ווינצען שוים שטוין בלוי=
נות פון טעטן; נער „בו ווטר מעמר - דער בוילט
ווינצען - הערט מוך ווטרוס אין ווילוטש מור, שיך
בלעט אין מון בשלעכס לעבן קוון ווטרסען בשלון נוט
הערן, ווי ווים בקוון וואס שיך וווס נוט, וואס שיאפס
דער פוון פון מאדע"ן (וולש=שרבוו, לאמ נומ 27 ×
5.4) —

161114

דזניצקי ~~בשאלה קט דער בעל~~ סטרקשאסטו שאלע שאלע: ... „נאך היינט
אד-הולקטיג שרך דער וווי ברויס שאלע בשרומטר מעקטשלע
רוודן, שפרעך שון צאל צוויר ברוטר דיה שרויס שאלע
אינגנים שאלע פרשאן, שאלע וועלכע אוי האבן בו שונעקעטע
ידועה, ווי שון שון ווינע ווען... קלער שרך, טיג ציו
האבן שאלע קלינע שאלע קטע מאמעס אימוקט האבן,
וואס האבן אונטרעקטשלע נוט פשרשעמט בו ווערן מוט
דעם, ווען ציו האבן נוט אלליוסט שאלע ווען נוט ווענן..."
דזניצקי דערמאנט צאל ערשטן בבון „אונז מלשך" מוט
בשנקקשרקעט שאלע לעד: „ווי קומט מוד בונד-שפרעך
אר- בערך ציו שאלע שנעטרע צשבן בו פשרשוגן..."
~~הקשרקעט~~
ישאלעסקי ווערבלעט „דער יוד" נומ' 5 פון 8-טן סעפטעמבער
טשלד האט ווקב דזניצקי אינגומאל פשעפנטלעכן צוגנם
„ער שאלעדלעכן פון בונשרשען לעבן"; שאלע בו בעצוגנם
„ער שאלעדלעכן בשרוד דזניצקי ~~ווייטשע~~ אינגוקע סבוגה =
פשקטאבן, ווען האבן ~~ווייטשע~~ ~~ווייטשע~~ אונד צאל קונדגשר
פסוכוך; שרבוס השפעה שונד צאל „ערשע בשאנגעבע געסטרך
לערן" האבן חוד דעם אונבלעשולדערטן בבון „חנוסק-
מלשך", נעבן אינטעס בלוו ווען, מלמדות: ר' משה ווער
שאלע קלאן מעשרוגהבד; בו בעצוגנט בלוו מלמדות-פשעט
שולעלן האבן שאלע שעלע קלונעם דזניצקעלע דערלעבט
דעם שאלעדלעכן הטמד; „ווענע מלחמה, ווען דער קעפ שון
צוך דערלעבדער מוט דעם השפעל, שאלע דער שפרעך צאל נוט
שוועגן צאל מוט דעם געפור"; בו האבן מור שאלע

16115

אין אַלע הערטער פון אויפן מזרח און דערציילונגען פון דער
שטאָט פון פּעטערבורג און ווען; אויך דער אַלגעמיינער
אַטמאָספֿער צייטן בין צטכן ווי שטענדיק אין פּעטערבורג; דער דער
מאָנטאָר בלוי מלמדים מאָר ווערט אין קלאָר מאָרגנהאַלט,
דו פֿאַרשווינדט פון דערציילונג בונדהאַט = סערדה, אין לא=
קשטער, צייגן דו פֿאַרקערפּ טרעפֿן פון דער דאָזיקער
„שטער לעכ טר מלחמה", וואָס איז שוין אין דו פּלאַטאָ
בונדער = נאָר אַנדערשטענדיק אין דער צאָנע בשוויסטלעך
אין ריטמוס. דו פֿאַשקערפּטרעפֿן פון פּרומקייט אין
אַפּפּטרעמוזיקייט לטלת הכלל איז בשר מיוחד דער רוח:
לעכ תומאַב תורה = מלחמה, מאָר ווערט; פון שפּונקרסאָ
אין אין אין אין — קלאָר מאָרגנהאַלט, אַדער „קלאָר דער
שפּונקרס"; אין דו בלוי פּערצאָנען בשמאָטרעטן הוט שוין
דער קלוגער פּעצאָן ריפּאָרט דעם פּושמאָטרעטן אַלקאָרעזיק
בלוזשן דו קאַטעגאָרעס „מט" אין „שלעכט", „רוחני"
אין „גשמיות"; „פּרומקייט" אין „פּרייט" „גיבאָרן"; „דערציילונג"
דער בוזרט אין צייגן „דר שטערלעכן", וו דר איז אין דער
פּרוסטער הונד הוט מיוחד בשוויסן אין בשהערשט
פון דו רעלוקציע טרשבוזוס אין שטרעלוזיגן, וואָס
האָבן מיהערשט אין דער שרוזה אין אין דער תוך.
קלאָר מאָרגנהאַלט (קלאָר) דער שפּונקרס") הוט דער=
ווייל שטיט נ"ו וואָלקן בשטן, רעלוזיוס מישט ומ ט
ושלקאָלן ו מון שטאָב מרט וואָס פּלוסט פּסוקה=

161116

לאנד שרום פון דער שטרעמיגקייט אום פון דער שטות
פאטרט דום שפּרוכס - טוף אום דער שטאט פאטרס מוזיק.
דאס ברוטהאם פאר „אלטערנאטיוו", שפּוקרסות שיין
אינדאם - דייטש; ~~דאס~~ דאצוקט שפּוקרסות שיין אי=
שטאנדן אום אין דעם שוסלינגער אום מחוה=
מתום - משות). ~~אלטערן שונדערוך פונים אינטערן בחל=~~
~~בעלם טוט, דאס הערט ווידער אויפגעטרעטן שטאנדן אשמס~~
~~לחמים, הערט זיך שוין קלונגען בונטצאן אשמשאנדן~~
~~דער פרומקייט קאמפּלעטן~~, די פארקטרפּטרלעך אום די
טאמשלאו פון דער „פרומקייט" שיין אינדאם דער רבו משור
ווילט; אום שוין בלוזן די חודש „טקסטרטמאט פארטאר" פון
פרומקייט אום שפּוקרסות פארמורט זיך בונטצאנס רונדשאף
מוזט. דער דאצוקער „קאנפליקט" הערט שלוסאנדפון אום
בונטצאנס פסוכוך די טרשטר סומנים פון דער שונמו=
טקייט אום פון לבינקלטרר סטקומאטטרשקייט —
פלוי הומס = שטרוכ) אום בונטצאנס שפּטטרדוך כש=
כשקטרי; פון שוין לעט שיין דער קלוגער בונטצאן אי=
אום בשווערק פון משור ווטס פרומקייט; דערצו
אום די דאצוקר פרומקייט הערט בשדשרפּס שנין=
וומקטס ווטרן, ווי ש כות נקם - בו - לוין - זיך
שיינים שפּוקרס, לינן, ווא בוזור לעגנ ברוכרנ
הערט ש ונקנ רומפּטס אכרון) אומלעט שווטק פון דער
ווטס... די מרש פאר טרחות שיין בעם בלוזנים בונטצאנ
נאך אומשרן פאר רשטשאנ בוכק בעם ~~בעם~~ פרקלטמר

מיינונס מ מוסר: פון שלחן הקודש פון דער הייליגער תורה.

בפרט דער שלחן ערוך פון דער דאזיגער דרשה שרעדער דניעל)
שם צוויי „ווערטערלעך" שרו: „שוין האט אויך קיינער
ווי דאס אויסגעלייגט שם בי המקדש ווי בייז ווערדיגע חולת בעולם
פון בונטער, שם דאס לעבן איז מיר שוין נוט נותן
קיינמאל. („דער ווד", נר' 17, 1900); בי מורש פאר עבודת
שם צוויי הדמעות מדעמדיגן שפר (דער ווערטיגע שם קלוגעם דניעל)
ו מען בטלוויזיון משעטבויגם; שפרעכט: „שם מס בלעבט
דאס מאר פון פעלנער מען לייב מוט וואס נאר שוין לייב
שוין קיינמאל דערווייל לוין בטמרי לעבן נוט שם אויב מוד
ו שטשאפן דוס שם אדרעם ושוין פון קוט דעם ווי=
טאג, שוין לאנג אדער נוטאב, בוג מס קוט מוד ו
לעבן דאס תשרק שם פון בי שוינן הוגן אין לוין (אין
טרער)" (דאר מ); דער שומפורס בי דניטאנס פשוסטר בונדו=
שם שוגרטרעמלעך „ווי סיוג בו לין פון בי „טרשוניי=
בלעבן" נוט קאפון קוים בשטר קעגדושר לרלס=
פשסורלעך, קאנגוס ושוגר בדוב), נאר פון שן שוגלי=
בוגדטער, בורק דער טרשדובונגטער דערבוגן פשס=
פלעגבטער בלוגיגער מרי ווי פון הופערטראפורטר
קעגדרשער קאנטמפלשנו שוגר „לשם" שוגן „מדרש=
לרשם בטער נשנוס „ווי קוסס" שם „שנרטס „שלות"
שם „ערבות". שם שוגן בוסן לוי מוך בוגבן (ובפ-טוב
שם ובפ - הרב); שוע לייב ווטאב פון דעם שם פלס
ומן עם

161118

בון בושם, שראה פון מור מיין הונדערט מאסטערן״ס,
אויב שובער, שוים פרוליך ווענ׳ן, איך בין שטענדיג
פערפערשט, שטענדיג אין מאטור, ווי אין עטטער מרה״ שחורה״
ניך. איך צו ווענ׳ן שובן, לוב׳ן, טאנצן ווענ׳ן, שפרינג׳ן אין
איך פור נאך דעם אמאורלן טעם אין דעם, איך וויס וויי ניט
דאס איך, איך בין צו מלנ׳ן, נאר צו נאכטאן נאן איך נוט. עס וווינט
דאס הארץ אין מיר ניט נאר אלץ איך, וואס איך וויל עטוס
לעבן אין הינדערנים, נאר איך אלץ צו, איך צוטר הינדערנים פונ׳ן
מיך״ (נאכט); ~~איך דעם דאנקלער בוסטס פון דונעצאנס ״ד אמערלנ״~~
קלעק׳ן ווי ס׳ וועדן. נאר אביסל שפורן פון דעם, וואס ער
איז ביסל אין פארם פון ס׳ בטמנעסטיק שלמ אלץ דו
שטערב ואפן (דונעצן) האט ביסל׳ן שפאר׳ן נאנ׳ן ״ד אר=
נערלעכן״ אין בשר). ניט עס אלץ איך דעם שלוסל בו
דונעצאנס ביאות ~~וואס~~ בו צוי בארשטאר ~~אמונקטרמלאר~~ ~~לב~~, וואס
ניט צוי אמונקטומלטר — שטרובן אין אמונק שופטן שלום=
ביווען שלמ אין דער פרוער הונדערט אין ביהטס אנדרו=
נאר ווערקלנ אלץ שלופן אלץ פערצינלט
קרל. מ׳שמערקט שלמ אין דו ״ד אר שטערלן״ דעם פסודים
מאטער פון דונעצאנס בארשטאר, וואס צוי ביות =
אמונקטרמלאר = אמונקטרמלאר אין אמונק שלמ אלץ=
לעבט.

אז מן זעט ספּרט פון טושער אין פּסוכושער געדענקען
פון סעקסומעקסעלער שפּעלן מיט מאַרטשוטער פּערטופּקייט
האָט דונעצאַן בערבעמאַרט צום פּרוי קונץ הייט.
מיט מן שרעקן „תשה הבאַך דונע געדענקען" מיט „חדושר
פּעלקס-צייטונג" נר' 7, 1902 (בערבונג מיט ד"ר „ד.
בלאַדעטש" מעטער דער ריד. פון מי ספּעקטאַר ח. די הרוו"ן)
בכינוי דונעצאַן שרוס די וויכטיקסטע שטרוב) פון לעב
קונץ הייט = פּעטער. מור דערצעלט) מיט דונעצאַנס בעשפּרעכונג
פון די פּרוסטע קונץ-ווערן = ווערן די סעקונדעלע מיט פּסוכא=
לאָגישע וואַרבלען) פון לעבן סעקסומעקסעלע מיט לעבן/שאַרעב
פון פּסוכושע שעטרבלו, נון טושער פּלעשטעקייט. דונעצאַן
שפּרעכט בעזונדער מיט מאַרטן דער מאַנקעל שרעקן:
„אין דון שרונק געוויסן, ז קונץ, ווי אַלע קונץ. קוין
בעזונדערע מעשה-טעכנק האָט אין נוט געהאַט, אַלע טעטע=
מאַטע האָבן אַס פון מור אויך נוט פערשטאַנען. אַז אויך
דון מעטער געלעזן האָט מיט מוך דו ב בכון מיט חדר
שרייבן געבליבן, אַלע דאָ לעבנס מור ברוסע נסיון געשען.
נאָך שווער אויך האָב אין אַרעק געקאָנט, אַיך אַ מעשעלפון
הומר אַפּשאַפן אַלע מיט מוך מוט באַגעגנט אַס אַלע מעגלעכן
אַפּשטאַנען. ווען אַס מעטר - דערבוגט דונעצאַן - וועט אויך
דון פון חדר שהוומעטרלמיט אַלע טעטע=מאַטע
אויף מיין לעבנס געפערלעכן אַלע [אויך] האָב גע=
וויסט וואָס פון טעפערן, האָב לוי מור אַלט לעב

161120

ווייטער שלעכט. דאס האט מיר מען קוטער מלשך ווי=
דערשט. ווער זיל מר דער קוטער מלשך? האב איך נוט
קיבדערקט, איך האב קיינלעכט שלעכט איך האב שום שוטלעכע
שכט שום חלום מיט מיינע אומגל קיינען. ווי מיט ז
חבר האב איך צוק מיט שום שום קיבדערט, ווי ז קי=
טרייער בלבדער האט מר מיט מיר ווערעכט... קי=
רעכט האט מר שטענדיק פון לערנען, פון פאלק טעט=
מעמען, פון נוט לוגן צאל, נוט שלעכן צוק, נוט קלוס
וואס נוט מיינס זיל, שלעכ דער מוקר, פון צוק ז קוטער
לוב: האט מיינע חברות ווי צוק זלוטן". פאר ז קונק,
וואס „הורט מרשה אן דו ווילט בן צען, שלעכ דו פאר=
פורלעזען פון חברות שלעכ שופרטיינען צוינען שלוי פון
שלעכ שלוי גלוס" פאר זלוב קונק צוינען דו פערפלוכטונגען
פאר מלשך, ווי ס ווערפט ז קפוקט פון שוכל פאר
קוטן לערנען" שלעכ מאכט מחרטלוש בשטאלנלעכ
„אוק לוב, פרומקייט שלעכ קלוסקייט, בן-שלוי.
מ קלעכ בן ז בורבעט שלעכ דאס מאך מוטן מלשך.
„בוס לערווייל – שפייט בוקלעכן ווטטר – האב איך מיין
מלשך שיינשלעכ פאר ריסן, שלעכ נוק ווייניקער האב איך
בערמאקט, ווי איך האב תמיד שלעכ חלום מיט מיין שלעכ
השבעכ אויף בוקלעכט. שלעכן מיט דער צייט קיילער
שקלעכ בכל הקונקס. שוקמוק – בערבוש בוקלעכ –
האב איך, שטענדיק, עפעס ז קלוסן שאדן אינטלעכ שלעכ
שאלר שלעכ דאס טוטן שלעכ כעס אשיינערשט. בן קוטן

ווי ש רעמיניסצענץ פון דער דאזיגער
קרענק שמ דער הויפט אפגעמ
אויר דון. שיינט - פערשפרעכלעכט אלד
אלט משעלוסי לוד אויס „דו דוטערע
פרוילט שמ ש ציסן קשרש" מיט שן
שעטער קטפ „אנ אפשנד".
דון. צונק" שונט לוד:
„ישמה נשקשון מישנע קונדרהוצרן,
רין שך נוט הנט נעהשרט, קרענק קנוצרן,
מהנט ציבלקש דר. נר שיץ ציקמן
מ הנט פערשפונקש רנדנפט, מהנט ציקמן:
דאס שיץ אוזמן דוטערע פרוין,
צוי הנד קיקפסט צוק אוי,
דוטערע פרוין הנד שוך מסתמש נוט קמוצט:
„פנ! פנ! שוך הנד צוי נוט הנט",
הנד שוך קטשפוין
שון הנד קטשפוין!"
דער שוסבור פנעמ לוד שמש ש מסר =
הנפ. לדנשר. דוטצמן דערלוזט ציל
מ שיץ קטפרן שוקן ש הנשה שמ מ הנט
דו דוטערע פוי שרוקנטמן שמ ש ציסן
קשרש" שמ פשיץ „שוזוך ווי ש משרש..."
(צו ווילש-שרבוו, נומ' 965)

161121

נשכן דעם מישכב פון שמעד העט ער זיי מיר אפמקומען,
מיט קלס משפחה־ווילן, שיין היין מיר שטיין־וואפן
שלא העט אנגעטון דעם משפחת שלן זו קיכון, ווי ווער
שרטלעך ניטן, טיי מיין פונס שטרנ־נס פרוי שלא עס =
שטאר שרייבן־מען, בוי אין דוגמא מיר נס דעסטרן. זאלן
העלר שיין מיר שין דוך ווילטעמס. דער משפחת שלא זו
נשכון העלר מיר כיי הרשות ניטאן ... טעטע־מאמע
העלר ווער השתדלה פון מיר שראפ־ניקמען, שיין העלר
מיר ניפרלס פשרשאוס שלא טלס, שיין העלר קוין מלס
נס ניהעטן!) ס קאפ שופלהעלטן, ס הויך וועטס שוסלן=
רוזן. ווער טייכן טרטרן העלר מיין שוין מיטאס".
(שלטרנ־משרכאן דוים מיר — פון דער כשרשטרטרס פון פלס. פרלר מאטפטר שלא דוס־קוקרוס
אז שאלע שברוכן גלגולנס מיר דאס־שלא־דעס — נעטס שין
דונטצאנס שפשפן. צבלעות.

זו זו פער צאנס וועס העלר מעהעס ס דעלדרכדעשע
~~מעטעלע שלא~~ מנטלטלטע שלא מעטעלר, שלא ווירת לנ מוץ
דונטצאנס שלא ציין פרוסט הונדער = נשרן דעשב
~~פשרר מרנס ווער~~ דונטצאנס קלס, נשרטס מאמע
~~פעסר, וועס פון שיר העט דונטצאן מיטרשקס ס עס~~
~~מודות, עס פון דער ~~ווייב~~ ווייב השרכן־ווס שלא נשרטס~~
~~ווייבלטר ווס, וועס שיך מאוועס זו דעמנטנטס שלא ציין~~
~~פסוב נן נמעש פלס לעשלס לעטרן, שלן דער ~~ציין~~ נשקנטס~~

151123

מיכל יאר זאן: מ מטקוויר לן
דער קרעכץ. תשל"ה [illegible]
יאר. איך וועל זי, דעם אין אייגענע הויז
אנשטעלן מיר דערלייגן [illegible]
פון תוך-לב דער איך ווערטלעך
קרעכץ. תשל"ה. [illegible]
איך תדר. איך בין פון נאכן שרי-
לעבן בין מדינה. מיר פלעגן אין
"קלן מרשה", אין צוויי לעבן
ווייטן מה איך גלות" (1869) "אמו
איך מיין פטר (1869) - אמו-
[illegible] בלעזר בין דער
"אמשטרדם איך לעבן מיר לעבן
אמשטרדם איך פאמיליע בין לויט
כמה זלכצל. מאנדלישע [illegible]
צוויי לעבן פאמיליע אויף זיין
מאסט, אנשטאנען בין אונטערגעשטאנען
אין בין צוויי לעבן צוויי פאמיליע-
נאמען, איך בין לעבן. איך דופן
אמאל בין איך אנגעלעגט איך זיין תשל"ה,
אמשטרדם בין אמשטרדמער אנשטאנט.

(1890-1832) לודוויג בוכנר, רופא ופילוסוף גרמני, אחד מן המייצגים הבולטים של "חומריות" (Materialismus) בפילוסופיה. בספרו "כוח וחומר" (Kraft und Stoff, 1855) הוא מגדיר כוח כ"תנועה" (Bewegung) ומבטל כל הבדל בין כוח לחומר. בוכנר מאמין שכל הנפש, כולל רגשות ומחשבות, נגזרת מתנועה חומרית בתאי המוח. הוא מקבל את הרעיון שהאדם הוא יצור מן הטבע ללא מרכיב רוחני נפרד. הגישה הזו עוררה ויכוחים עזים בגרמניה ובאירופה, ונחשבה לאיום על הדת והמוסר. בוכנר נאלץ לעזוב את תפקידו בגלל לחץ פוליטי ודתי, אך ספריו נקראו נרחב ותרגמו לשפות רבות. הוא נחשב לאחד מהדמויות המרכזיות בתנועה המדעית-חילונית בגרמניה המאה ה-19.

(ז.ג – ז.ס.ס. ד"ר ר.ר.ס – ד"ר ר.ס)

ד"ר לודוויג בוכנר (1832-1890) הוא אחד מגדולי הרופאים והפילוסופים הגרמנים בתקופה שלאחר מלחמת העולם הראשונה. בספרו המפורסם "כוח וחומר" (Kraft und Stoff

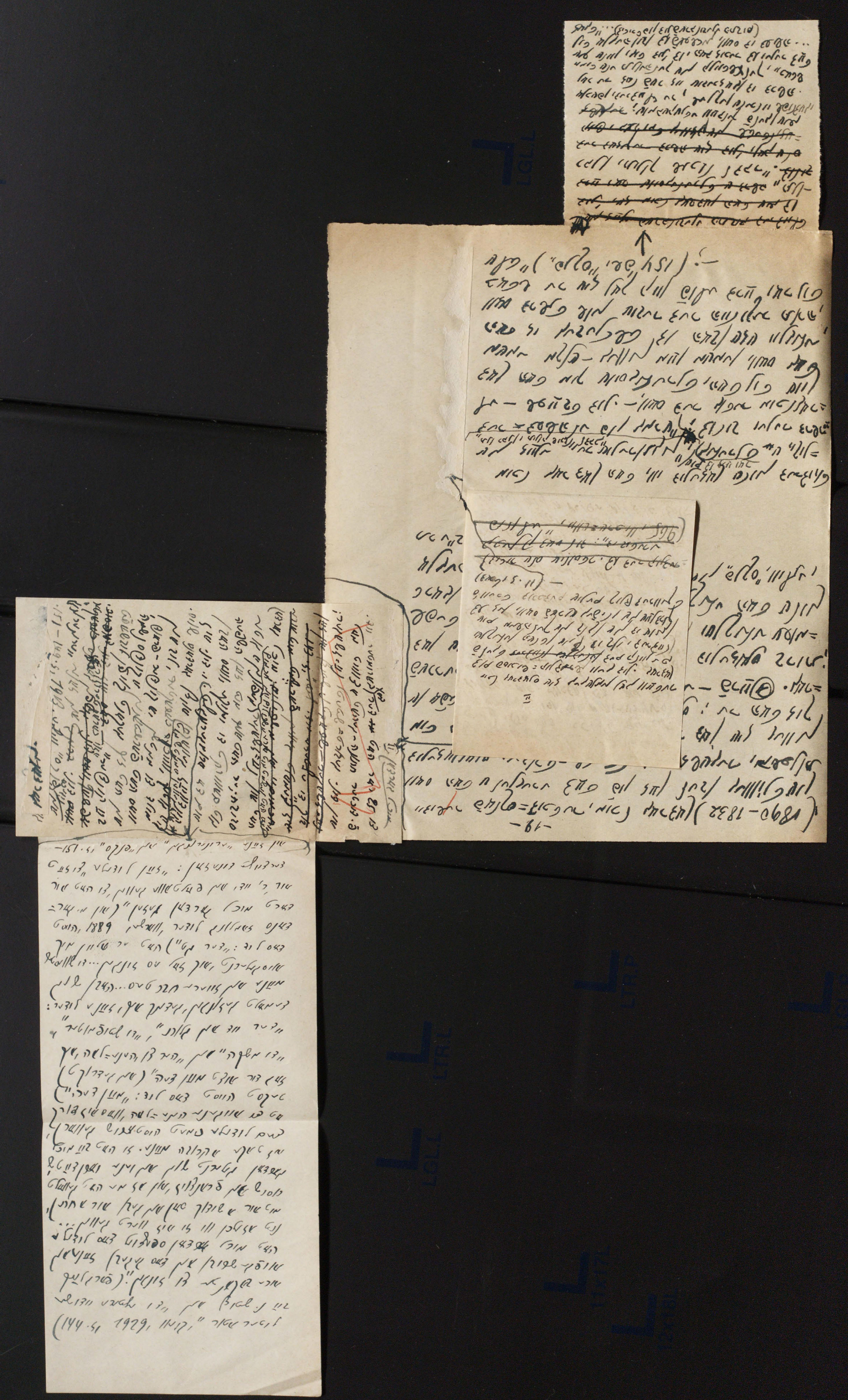

(1890-1832) הנרי גורדון, מרבה-פעלים אמריקני, ידוע לרבים בזכות ספרו "בין ציונים". הוא נולד בבוסטון לאב-בית ולאם מורה. בגיל 14 עזב את בית-הספר ונסע לבקר אצל דודו בפילדלפיה. לאחר מכן עבד בחנות ספרים ובמפעל נעלים. בגיל 18 הפליג לבקר אצל אחיו בסן-פרנסיסקו, ומשם המשיך לבדו לאוסטרליה. בשנת 1889 הוא נסע לבקר אצל אחיו בלונדון, ומשם נסע לבקר אצל דודו בפלשתינה. הוא מתאר בספרו את הנסיעה לאורך חוף ים-המלח, ואת הרהורי-הדרך שלו בדרך לירושלים. הוא מתאר את הנוף, את האנשים ואת המנהגים. הוא מתאר גם את

161124

געבראכט געווארן השפעה ~~אויף דעם~~ דאס איז
טופט וואס לאזן זיך דעם צוגאנג צו דער; שפעטער, ווען דער
צאר איז אין 1872 געווען אין ברלין, האט זיך דער
וועלט־באַרימטער מאלער אין פאריז, אדולף מנצל,
אויך אויפגעהערט אויף דיי דעקאָראַציעס אויף מוזיי
געבראכט פאַפּולאַרן לויט „דער וועג אין מאַלן". דער
צאר האט דעם פאריז שיקן אין ניט אויפ
קאַן דאס לויט, אבער ער אידענטיק אין אבער דאנאן אַלס
אויסגעטן אויפן אין־צושטאנד; דער צאר האט דאס
מיט פאַשר דוס טרעלן גערעדט וועגן דעם אויף שאַרף
דורכטער, אין געבראכט, אין וועגן דאַרטרעט אין רוסלאַנד
הייס לייגן לודער („דאס לויט פון דער מאַלן"
„דאס לויט פון דער תורה בעדלאַנד", „דאס לויט
פון דער מאַלן", „דו בעדיך", „דער לודער", „שטוי
אויף מיין פאַטער" יי שיין) לייגן געווארן אַפּגעלעזן
ברלין, אין הייס אין בלוי: דו מאַסולאַ קאַשולאַטיי
האט „טויזנטער ברודער אין שלעסער אַלעקטרע דאַ־
קאַסטן מיט דער הוסטאַשור פון דעם פאַטער
אין לאַנד, אין וועלט מור לייגן געבאַן אין לעבן" (
(צו דער שטרוק „דו וועד. פרעמדע אין אורט שווייגטר"
אין סעטרעטאַס הויז־פרייגד" I; דוטרוס פון דעם
ווערטער דערלייזט אין דערשיינט אין פ"ן „פרעמדעס"
וועגן, 1908, 15.XII – 17); — דו שרייב פון דעם

161126

דאָס דײַטשלאַנד דער ווינער ווידושער הרבינער
שטאָט פון ווינער הרבינער, וואָס „לויזן פרוסן ווינען,
מיר לאָזן אַלטן ווינען" (ל"ו 15).

שוין דער וויכטיקסטער דײַטשלאַנד האָט אויפשטאַנד אין דרשמע;
פון דאַנציק דרשמע האָט מיר פאַרגעלאָזן מכל שאַרבעלן;
אַפילו דאָרטן שיץ פון דרשמע נאָך אַלץ אַלטן מעלאַדן; שלעזיש
שלעזיש קאָן אַזוי נישט וועטר מוזיקן ווינען דרשמע
אַזוי אַן אַרשטער דרשמע, האָט דײַטשלאַנד פאַר מכל
אַזאַ דאָס שוין פון דרשמע בײַרוסן שוין שוין מער
נאָך אַפילו אַזאַ בית שיר דרשמע. אַפילו דער בית־הכנסת
אַזוי דאָס פאַרט מיט דער דרשמע. אַפילו דער בית־הכנסת
דאָך בעלזדרכפאַרקסטער השפעה שאַרף דײַטשלאַנד אַמאָל
שוין פרעמדלעכע וואָס האָט אין האָט אַזאַ אַלט, שטאָלץ,
בעשטער משמע, פעסטע, וואָס שיץ אַלטן אין אַרויסן מבנים
שאַרפטער שוין אַ שטאָלצער פשוט שוין נײַ־בעשטער.

אַמאָל וואָס דאָ שטאַמען שיץ דײַטשלאַנד שוין דער הייליקער הייליק
אַלטן בעקאַלנען דאָ אַזאַ משמע; דאָ אַפילו פאַרטל, וואָס
מיר אַרבעטן, ווען מיר דערמאָנען אַזאַ משמע שוין
דאָ „ירשעלמער" אַזאַ אַדות שוין בעם דער טופּ
בן־יחודעש־בעפרעסט שטאַרקער בעקאַלנען בײַ־
נאָכדעם דאָ שוין. „מיין אַלטער, אַלטער משמע" — דאָס
זיינען דאָ שטאַרקע כוחות שלעזיש דײַטש־
אַזאַס וועלן אַזאַ משמע. דאָ משמע האָט דעם

שער קלוגעים בשרטלך בלי־וחודל בלעטרונען בו ציקנות
בלויז מיטן שטסטונגס פון דער בשעטער משמושדר
קוסטרעס, נאר שוך מוס שוי מעסטוקער לוט בו
שר ליז, מוס שוי פרבטנלעכ רעט; אונ דער מעמנ
האבן דעניצאנס (עפשט) הרטרן יאמ דער קנעדהעס געוורקס
מער ווי אונ שלעכ שטרעכ שמ שבוז; דער טעטע,
פשרקעס, האט געהעטלט ושי „רחמנות שיי שבצרות".
שמ שיי „הרטרן צוגנמ נוט רוק (יאנעיב) סומן פון חרטה".
„ווענען – שיי דעם טשטעס פולצאפוי געוונק – שיי
טסומן פון יי פוולט(ר) נשטר, פון שנוס – ציצלוס
נפש". דער טשטע האט געהעט בו שמרוכוי בו האבן
יי „ינע... נוס יי געפומסט שט רעגש מוס שמוגנ
שער נשטר"; דעם טשטעס ווענטש שיי געוונען:
צוין רעגש ציי שאוס ווענען פרבטסרעס נעמרשטנ=
דרעס, נעטרנוי רוגש שוסרטמפן ציך שן ארט"
בי שמ לרך, שפולו רוי בו „קוך מעטשן", רוגש
אפשלאנ צוורע שטשרוס; דער טשטעס שפרעכ בו
צמ צוין צוגנמ נעמרשטנדרעכ מען, ווש אלס שפוש
אונ לרהרש שוגרבנלעמ בו מעפתה, שיי יי=
ווענ דשרעכטרעס בדרך דער מרעש, ווש בו
מעפתה וועט נאך צוין טוס בעוגן מעט
שוין ~~[illegible]~~ יי בעגנעמ פון ~~[illegible]~~

161128

ביבור טיב

~~[illegible]~~ פשרשטענדיגער צוויי ווינט ש בן שראפן
צוויי און פשר צוויי טרערן מער ווי פשר שופמ ווינט.
וואס טרערן צוויינען דער אומדרוך פון שווערקייט,
אם הערצן ווי, שופרייען - פון עטערקייט, מלט,
צערשטענדיגן ווי אלע שטערן מערדשקייט. טרער
המפן אירנשה, ווער אין שטרוקן... ווי דוניצא
דער דעלטא (צייטונג ד. דוסטלמ"ן ב' 6, 1902, דיא שרעקלי
ת שטה-רעדרעך - ווידשקעי") - השבל דיא טעטס
בוך שוין שוים ניווער קס שיין, שי ער האט שטענדיג
נעשטרעבט שלט-בן-ציון ווינע טרער. בדם
טעטן איך אדער ביים ברוך פשרבלוזן ש שוים
פשרטשוועטעט דרטלמ, אדער ניט ליגן שטומע
לוזן. דאס שווערע נפשל האט ניכרט שיין פון שפער,
שלא ש משפטרוגע שוק ביי דער מעמ;
דיא האט ער דיא דאזיגן "שוק" נעפלעגט שלא ש אלוזר
שודערקעטרוגעגן מאס; ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ דער קלוגער דוניצ
צוין פורט ציך ציוקלעך, שומענדיגן אט לעבן
דער מעמעקי: "פ'ווערט מור - שפעדט ער שלא ציינע
ברעקות ווען דער מעמ - שיין אט, שיין לוך בן
מענדער ווילט לעבן אדער, שלא אך קלש שיין הויס
מוט מען שלעכט השפעך, מוט שיי מעגע המות
שרעי ווערע, ווילט שלא שומע העט, ווילט

אַלְמוֹן מִיך צו זוך אַזוי וויט רײַן, אַזוי לאַנג שטיק צו״ס...
בלויז דער ווינטערלעכער רוט פון דער דאַזיקער לידער-
בלוי שטיק דער משמען שטיק דער לי״ן תחוד, פונטיקלעך, דאַזיקע
מוזיקדיקע שיר ביזשו צו דרינגען קרעטער אַזוי-
בלויז פון פונטיקלעך צבעלעך ווייל דער משמען;
„מיר זוי שטימען שטיק דער ווילט - שפּוצט פונטיקן-
האַר שיך הערבסטיק לוב - ווהעט מען וויט רײַן, קוט
משמען, שטיק מאַר זוי שלעך שטיק דער ווילט האַר שיך
לוב ווהעטווען צו, דו טוט משמע מײַנע, דערבוים
מאַר שרעט שונע צוסט מישהעלעך... שטיק (ס׳) דאַרט
לוב מאַר, בשה דערט מאַשה, אַז דער לוקלעכסטער
ווינט פון דער מאַנדער ווילט דון שיך שטיין, ווען נאָר
שיך שטיין האַר שוט קוט משמען, אַזוי לוט משמען
אַזן שוט קלוקע משמען".
„שטיק אַז מען משמע - שפּוצט ווינטער פונטיקן-אַז
שיך דו קלוקסט פון שלט משמעס, האַר שיך שטון
ווייליקס שטיק האַר עס שטיק אַפּס פון פרעמדע מעלך
ווינטערס:
„האַט שמוק אַ פרעמד ווינטל, אַנוועזנדיק שוץ מאַר:
ווינטערס ווען אַז דאַס? האַר שיך בשלד ווהעט, זוי
מיט מקפּערס שוק: דאַס אַז דער קלוקער פעס:
לעס אַ צונדקלער, דוך הונדערס שטיק בלוטיקן דאַך.
שטיק שוק מאַר - דערבוים פונטיקן - דו שוט פון...

הגט דער וויב, וואס האט שוין זיך נאך געדענקט, ווי מנש
שוין, (בעל) דער הערנשטיין, זי מיין משמע שיין פעסטע, מור
ו הנגב מיטן שם ברכתא שלם מיצבעט:
— האסט ומיין זון, ווער, ווער ו טייטרע משמע.
קלומעי ו פרומע שלם ו טייטרע שה שיין דיין משמע
רוב הנשטרט שלם בוישנדיק ואב..."
„שטרלוו משמעס — שעבעט וויטער דונעצען — האבן
שוין שוים דעמאלט מיצין בייז מיינע תברוים שלם תבר,
שלם שלם דער הויס. מיטוים משמעס, וואס פלעגן אל=
מסרן שוין צווייטע הונדער דעם רבון, זי שלם דער
הויס קיין צו, דו הונדער צווייטע, שוינער דו שלוש.
מיטוים משמעס, וואס פלעגן קומען זיך קרוין
מוט דער רבונון... וואס זו שעפט זיך מוט בוימע
הונדער... שפרו שלם דער הויס בייז מיינע תברוים
ציינים מור צווייטע משמעס שוין נוט וועט מער
מעפלען מיטוים. בייז קומענים פון זו שיין שלם שלוש
שלו רוין, יצו דורטיק נוט מיטוים, ווי בייז מיינע מש=
מיט שלם שלוש, שלם הענער פון זו שיין שוין נוט
שלו שוין שלם שלו לוד נוט מיטוים, ווי מיין לוד מש=
מע."
„הונדערטיק שוין שנייטע משמעס, פלעגן שוין בייז זיך
טרעפן: שלט וועבער צשלם ווידונים, שלשמתע משמע
שיין נשב מיינע שלם."
„שלם דערבוין פלעגט מור מיין משמע שלטרלוו
מיט הערן. שמעס פון ווינע נשמן, ווי זו שלומע שיין נשך

ש ראון מודנטע געווען, אין שור משמר, מיין זשרע...
פלעקס שור אויך די שווערקע מעשה הלעך דערצוי, וואס
זי, מיין משמר, דערצוירט זיי מיר שוין. שוין אנדערש
מיט פלעקס זי מיר דער דאזיגן מעשה הלעך פון שטיל שטיל
בעטן, פון אויסן בדרכים, און פון אויסן בשרים, להבדיל, פון אבדרה
רעות שוק מדות הנשיר, און פון אלע מלכות פשרן הבלעך-של-עולם,
ווען דאס מיר זיינר מסטרעס שם פרומקייט שעטרעטרעס שטעקן
די אבדות-רעות שוק ושלום ונחמות. שם ווייל זי האט געוועזן
מיר לעבן מיר פשרגעזן אנטאן, פלעקס זי מיר שוין דערצוי
מעשה הלעך פון לרכטיקע ווענקעלעך שם פון שיינע מודנטעך, ווען
האבן דיר זיינרע קלער מעשים און תכמה, לרגשפה פשר=
דונק בייז אזש אן בייז לייטן, שם שי זי זיינע שלע געוועזן
שרבן מיר שן משוקע-טעדים, שם זיינע חתן-כלה געוועזן,
האט מיר געמשכט א בריוסע סעדה, פריער פשר שלע אשומע
לייט פון דער שטאט, ווי שוין דער חתן האט א דשה געצעטשוץ
דער סעדה, און ווי לוז די כלה האט די אשומע לייט בשדנקן
בוי עס שוץ אופגעשטעלט שוקער און שלטער אשומער ודמוד
א שעוו וווסעלע) זשרד, שם האט געזעגט שלע חתן. כלה מוט
פארה, מוט ערדה שם מוט פל-טאר ווי לשעף זיי ווען ליבן...
א. שלו. ווייטער לוט ~~ציך דער~~ מעשה ~~מעשה~~ מעשה ששען שלדן די
בוקרשר הלדן: שוהל-הנכ נש מוט זיינע נוסומדשע שופטים
פשר אשומע, ~~ווי~~ פשרכטיקע ווען; דעם „אן-ערן" מוט „די

דו משמעי:

161132

מין מיינע פאר בלעטער פרעגן אונדערט דון
מיין בוקמאלנקייט שלא לודע דו מיין משמעון
מיין לעזערן טייטר (?) משמע – שפעטער
האב שוך בוץ אר טוט קומעמט נוט אויפ נעהמן
לוד דו האבן שלא דו שבטן... מוט דו נשמעטט
מיפורן פון מיין נשמה... קונשטלעך – עס טר
דו – דון שוך ממש פאר לודט מאלמן שלא שלא
שוך פלעם מוך מלוקלטוך שטרבן וואס שוך האב
שנש טייטרט לודע שלא מקט מאמען ווטשפע
מיך מוטאור שפל שלא מקטרוט דו מרשטרט מש=
מעס קאר נוט מיינע. דון שלטשטשטש

161133

די מעמעס האט מוט שער טייטש "חומש"
דערקלערט די חומש = "וועלט", ווייל
אין שער האט
[illegible] פון דער
בלעטער "דער שטרעלער שטיין", מוט
"ראשך שלם נשמה". מוטן ווייל פשוטים
בלעטל, שפּאַרט ארץ, ווייל דער רבי
האט אים חומש שורערן ערקלערט, האט
זיך פאַר מור אין שוך וועלט טיף =
דיקן, טיף אין שטיק וועלט טיף בשרד מיין
שוין לשון ניוואַסן. אים איז האַבן
שרף וועטער... ערלעמיטוועלט אים
דער חומש = "וועלט" ש"ש יוד.
שיין פשטה האט דער חומש = עפּעס
נייעס שרופן פאַר פּשט = פּרינט נקן, לערנען
טרוימערוים [illegible] דעם ציל)

ווייל פאַרלאַנג צו די [illegible] = הלכה פון
שרופן חומש = הלכה [illegible]
[illegible] "(כ"ל [illegible]
[illegible] פון [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]

VNEN 10

Eco

161134

ווי ליידן (עפּ־ווי־ליידן) ~~דאָרט~~ טר שוין דאָס
„ווייטר סאָפּר" דערלעזט דאָרט: „איס ליינען זיך
קיוועל שיין מיין לערן ווען דער סאָפּר אַדער
דאָס ווייבלעך בין, שוין דער ערסטער
שטיינער אין בעסערער טויז פון מיין
קשלעך וועלט קיוועל שיין וועלכער איך האָב
קשטרט שיין קיפּרלעך". בשאַנדעס שאַשאַק
שוין קיוועל דו השפעה פון תומש; דאָרט
האָט אויך אין שוועדיש לערנט־מאַשאַוס
פון שיין סיינטומיקעל־קונדס ווען אויפן
~~שוועדיש~~ שוועדיש ווען שוין שוועדיש אַרט
דזקתומש־ ~~דאָרט~~ אַפּאַס; ליין בשלולם דו
דו תומש־„הלדן" שוין קיוועל שרעקלעך
שיין „סיינטומיקעל־קונדס"; ער האָט אויך אַזוי־
ווייטרעכל מוט ליין קונדס־ווען דאָרט
אין צוויי וועלט ווען דער וועלט פון
צוויי השקלעכיין שיין אין קיין פון
אין האָט ער ~~אַרבעט~~ אויך קיין שוין
שוין בשלולם, וואָס שוין קיוועל אַדערקעט
לא צוויי מאַשאַרוקס קולט. דאָרט שפּרעכט
שיין דער שוועדנדער מאַנטער ~~דאָרט~~
ווייטערלעך: „האָב שיין אַזוי לאָזן ווען
שיין תדר תומש קשרעט, האָב אויך
קשלעכט מוט אַלע מיינע תלשנפעלן
דער תומש־וועלט" ~~דאָרט שיין מוט אַזוי~~
~~מרשלעך~~ ער פּעט זיך קיהעט קשלעכן
ליין קונדס־שקפּאַשאַס שיין בשלולם

161135

לו אדם הראשון, לו חוה, לו יונים
שלם לו הם לשון; ~~[illegible]~~ מר האט
לו שלמ תומש = פונקרן שונקטורלש מיט
קונקטורלמ שלם פאצ'ס ווי הטלדן; ציין
קונקטורלש הערבל האט קיהבלטס מבטמות
מיט קאט, פשוטלמ מר האט קיהנומן מר=
הרמטן שרבטן ניתתל; ש בשונקטיר ל
אנטפטסר האט מר קיפס לש לו שהבן
פשט אור שלמב טמר בשטיוינים לו
אור בונסט הער שלם לו אור אין-ושמאל
לו מרבטר האט ~~[illegible]~~ בתורון בשים לוט
מנש לוקר הקרהן שלם הת לט, ושרבל
ופסן שישים "סומפטרשט" תומש =
~~[illegible]~~ טנפן. "מאו - שפורט מר-האט
מיין ולם מחר... פלטער קידוט שון
הטרדת קפלאבטל ודר שט לו פשטנט=
פרבן שלם שלמקרטיבט לוט שומפלקלוב"
אט שון לר דאצוקטר הטצולם לו בר
תומש - מנשט שלם לו ציינ פונקרן שטרק
שון שוך לר דער דער ווארבל פלו
~~[illegible]~~ פסורה שמקשר שומקשרטרון
פלן בנל פרבטיקטב לו; שון רם
לוט שוך לר בשטנש לפש צון
סטקטומקטלון, ווש שון קיוורן דר הנופ=שש
אב מוהפר מוטרלאבט לרטלוכלו - שפורט מ=
שלם קטסקט האט מון מלם הרב קיפולט
שלם בר הלמקר רבקהס תוך שלם ווי
לוב הבאב שוך לו קטרהט פשט שבט מלו=
לט..." (13'5) שלם ווטקל בת לטן: "מיינ שון
הבקן מיך פלם... טרבן לוט קטשקט.. מיין
הנשק האט קטלטמט שלם קטוונט, ווא בו
לוט ב ווונ שלם קטט בת שון... אפקטשטקן"
(15'5)

„געלדענע טרעם מיט שטרלו בחרושתיקע בלוק" ווי. „וס קומט ניין
בעלעך שלט שווסקאַלטערטע נשמות ... די הווילוקע שבלות,
שברהם בלתך שם ווערד צוזן שווילען, משה-רבינו מיט שהר
הבהן ביבטס שם לינקס ליגן צוו. דערנעך צוזט דוד המלך
מיט שבדרושטענער ריבון שוסקן קאָס, שלם שלמה ווייטער ביינ
די שפטערע בלבות, די הווילוקע נגושים, די תנשים שלם שמו=
כשות ש.ש.ו. „שקט שלוון מקפּערט שמן" שוקן דוד המלך
בבבה שבדרקן שקלדענעם קעטער „שלם שלט נאַגל די הווילוקע
שבלות מגל-טוך, די ישנים ווער שם די מקטער ווידושקוויט. שלוהן
הנדוש שיץ דער סשבוער שם שטנקס שטענדיג פּשר שלטס. שלם שלו
ווי בוב די מעקסלעס שיץ שמך בעכרט שם ווייבערשן בן-אדם בוו
די שמבות. די מקטער שפה טשקס פּשר דער תופה מיט ש
מרוסן בן-ערדן - קולטטש ובבקה, רחל שלם שוה ציינים שקטרפּס=
דערקרס, מבדים שלן בלבה-הנבוש ה צוגנים די שחום פּלס
חתן כלה שם שלט נשים בדקנות טשקס ש הקשבה הבך."
„שלם שלו לעבדיוך מיט שלטלו פּשרבן-פּשרבנדיך צוך דעס
קשבוטס בבלות ווען דער משמעס - פּלעטס מיין משמעס
מיר דער בוזן שצטכי מעשהלך, שיץ מיר פּלעטס צוך בכסן,
נוט שמך הער, נשר שוך צע מיט מיינע שוקן, ווען צו
דערבוטס, ווערם צו שלוסן צטס ס שמך שלם טשקר נער
דערפּשר רעק צו דעס שלו כוון שלם בלאַ דערבוולן ווען צו
צטס." (משנטרבופטן=שרכוו בוס ווען, נ' 12);
דערבעסטערער שוסקלו פּון בוטצעקס בבלות ווען

161137

דער משמעות אויך נוט בלויז אין גלייכן פאר שטאט ווייל דער משפטשאפט
געזעלן בחוץ דער משמעות אלס אזר בל-ותוך, ווייל דער טויטער
אלס טאבלאנאלער השפעה, ווי אז האט קיינעטס אויף דעם
לעבנס בעניינים; דער דאזיגער שוסלעם לעט אויך אויף
די מעסטע שטאפטער, ווי אין אזר האט אין מעדרעמס
בעניינים מעדר, נאר דאמון אלס אין קאמוס; ~~[illegible]~~ די שטאפטע
פון בחלושער פאנטעסטיק, ווי האט ~~[illegible]~~ שרעקליכע
שרעקס פלעגן שלאן פחד: בעלזיטן פארלאר, פון די טויטל-
תולש: מעשות, האט מעלוה קיינהאט אין אויר דיעם ווערקלעך
אויף דעניאנס ווייטער דאך שלאן; די לעבנדיגע סטאמטשעלן:
לעט מעשות בעתקסוכה אויסער זאך פון לעבן בשמעות
ווארף דעתקסוכה אויסער פון דעם אויף
דעניאנס האט דעם שטאר אין לעבן שלאן אין מעשות = שלאן
פארקיינערט שטאר אין לעבן שלאן אין תולש
ווי שלאן-אורם (שאקע „פלעגן נשמה") ווערטער מעקשנלער
נשמה „שלמת כי חוומס"); אזרעכן דער לעבנדיגער אין פאנטעסטיק
אלס פון דער משמעות מעשות לעבן מעוולאן דער
מעטער, לעבנדיגער בעזעלט = מאטוולו אין לעבן דערבייטרעלט
דאמאלן ווי דער פרומעוולער פארלס = מאטוולו האט שוב=
מעדרעט מוט דער לעבנדיגער פאלמ-קונדשטער תמומות=
בעשר לעוולעד דת בעלות אין טויטער לעבנדיגער טרעלן
ווי דער קלעטער דעניאנס — לעבן מאל מעשה.
אבער מוט לעבן אין משמעות לעבנדיגס בעדעלעכס
ווייל דער משמעות ווייל לעבן פאר דעניאנס כשאלטער.
די בעדעלעכס אנטפלעקן אין מון הרעלעכן-קערעקטן
בעקערעלשן לעבן אין פארלעגן לעבן דער משמעות: דאס

פלפרלשטולל ~~מיט~~ לעבן שטאלטבע רוב) ווען דער
משמש, ווי ווייט ס'מאורטער, צוגל-עבות שוין ס'מון
וואס הט מישלעך אויפן וועגלעך שטן דונעצלעס פסוכוך.
שטיט דונעצלען איך טרעטעטרט, ווען ער בעדט ווען צוגל משמש.
ער השבוט זיך ~~מלובבעטוך~~ בו שור מוט ס'מון רעלוטיע
פייטרלעכ / רעספעקט; נו איך - שטן צוגע שוין - דו פעסטע,
קלוגסטע, שטרענגסטע פון שלע משמעס נוט בלוין שוין צוגל סרוזה,
נער - שטן דער וועלט! ~~אבער דערשיינען איך שטן בו לעדלען~~
~~פון הבשלטעקעס שטן בו~~ לוסווישע ותלסדוך = בורגערלעכע
משפחות קוועלן ס'צעטינע שוסנשטאנ. שטן שפעט שטעק
שטן בעם בו פעטעראשע שטן סטרעמעטע - טרעטעטע בונדעשע
צוגע שוין דונעצלעס לנדע בו צוגל משמש, וואס בו מעדיגע
פסוד אשנעדטשעד וועלטן בשבוכע. מוט ס'טער מון: „יעדוב-
שמפטע".

בו לוגע בון דער משמש איך שוך שטן ס'מאוסער מאס דער
שלעס בו דונעצלעס לוכוש: סטרעמעטע, הבשבוסנס שלן,
הוסטערבעש סטרי; דער מלך פון צוגן נוגעלעס בו טרך, וואס
איך שווער, שומרע הבלפן שטן טרעשע דער שלעגן; דער מלך
שטן בלוקן פסוכע = פוגעשער שומרעהבלבנקעט שטן
משעטעשע אפהנעלעך, וואס הט איך בעקומען טעטעטן
שטן שטן בו פרעסטע בונשער = ושע.

שוין בוסטעך פון ושע שטן בו בעצונגע שוכבעלעכע
שוין פערלוכלעך שטן בער משמש בון שוסנשטע בעלעכע
שוין טאן פון בו צבלעת הבעט מוט ס'מאוסע שטנעטע
פון טרעטעשער בעשוטשעלעך; כוובנקעך וועל דער

בו שוכבעטעשע טעטעטע שטן בו פערלוכלעך
דער שטן שטן משמש שוין שטן בעטע
בעטעלעכע שטן שטן בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע
בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע בעטע

161139

משמעות, ווען [illegible] טרושן זאל [illegible] פערציעלעכן מהלכות,
פערקומענס דורכצוגעבן [illegible] זיך אפגעזעהן דון-וחשבון, שטרעבנדיג
בא-טאג ווען דעם, פלעגן אלע [illegible] זיך מיט דו שלעכט
געזעמלט די פיזיקס בי רובן ווען דער משמעות מיט דעם צעטלעכן
טאן זאל מיט די גאנצע [illegible] ווען ווענער שלעכטער
וויז אין ליינע צבלעכות: דער פערשטאנד בלויז דורכצוגעבן משמעות
אין אנשטרענגונגס פון די תבריות אין חדר-איין שלוסן
בי פערבשעשן דעם קאנטרעשט, ווען שטיקן אין דער משמעות.
פאר דון משמעות געפעלט ניט דעם צעזאמען שלוסן הויפט, פאטוולט,
בשעה טרעפן אפטמאל אין אנגעבלעטן, ווי פאר
אין משמעות מעשהליך, ניט פון דער עשטער אין ניט פון דער
ראשטער סדרה אין איין געפלאסן דער שאטן פון
דער משמעות מעשהליך; אין איין, ווי געצאלט, שלוס מאשמעס
פון דעם בדלות שלא טעטש: חומשדוך-בשעה ה-ראשון הדין
פאר לעבר; דער משמעות שטעטיגן בי
פאשפלעשן אין דעם קונדס צוגעבן די מודות פון געטסלעכן,
פשוטלעכ בעס געפור פון שלעכטסלעכן, שטרעבן אין
צווייר בעזאונדערן די שלעכטן לעבנס מעשות ווען
פעלערים ווען צוגעבן פאשעדיגן פעלעם קר-
השפע", פעלעם "רר-טר" פעלעם שלוה-הנ"ל ווען
פאלס = ראשס, געזעמלט מיט בדלות
שלעכטן - הייבן געהעט
די מעמעלטן פון שפר שלעכט "טלש", "וטס שלעכט"
בעזעלן שפעטער געוועזען דער שוכדעלעכער ומלב

161140

פון דעמיצאָס שטאָן; די נאָטע געלונגענע, נאָך אַלע וועלט-
אַנשויונגען שאַפן (אַזוי) פאַרהאַלט, האָט דאָרטיגן, דער פ. שרעדער,
דערלעבט אַלע פאַרשיידענע מאָל מיט גרויסע סימפּאַטיע אַלץ
פּאָליטיש. ער איז פאַרן ~~[illegible]~~, אַקטיוויסט דערדיקן
אַלע פאַרטשעדענע קאָלאָניעס אַזוי מאָל מאָל געווען דאָ מאַמע,
וואָס האָט „שיין גערעדט אַלע מיט אַזוי שלעכט פאַרבן" דערבייַ
די פאַרשווערקלעכע ~~[illegible]~~ מעשות וועגן אַלע אַלע שלעכטע
מעגלעכע, וועגן צוויי קעגנטיק געשיכטן אויף דער „יונגע
וועלט".

אַלע דער פאַרגעלעגן דאָ דער מאַמע, נאָך אַזוי געטרייע-מאַשאַנע
נאָך דער הלפטה קעגנקלאָר-טאָג, נאָך אַלע דעם וועגן די
פאַרשיידענע אַקטיוויסטן אַלע סימפּאַטיע-אַלעמענטן) אַלע דיגנאַטאָרן
שאַפן די דערשטאָנטע קונדשאַפט לעבן שאַפן די שפּרעכן אַלע
שטאָלץ איז אַן אַ גרויסער מאַן קאָמבינאַטאָרישע געווען
מיט דער לעבן שאַפן לעבער פּאָליטישן לעבן דאָ דער
מאַמע; אַבער די דאָזיקע לעבן שאַפן איז געווען דאָ
פאַרבונדן געווען מיט אַ נייעם ~~[illegible]~~ פאַרשטאַנד
דאָ שפּרעכן וואָס האָט אויך בייַ דאָרטיגע מאַכטיגע אַלע
פאַרשטאַנד. די דאָזיקע נייע שפּרעכ-לעבן שאַפן
איז, ווי דאָרטיגע אַלע דערבייַ אַ אַלע אַ אַלע אַרט-
אַרטיגע מאַמע מיט נאָך אַ שטאַרקערן שאַרפסן,
אַשטער דער פּרובלעמען דער פאַרשקן שפּרעכן אַלע אַמאָר
אַלע דער אַלע אַלע דער מאַמע. אויך דאָ
האָט דאָרטיגע אַזוי האָט אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי

161141

וואס איז מיר אין מוח? איך בין בדוק לעך? איך בין דו
מרשטר בון – שלומיל בון. איך בין שוין פון בדוק לעך ... פון לעך שרק
אמת א וויל לי ... אין בינים בון שלומיל
בון מענ'ר שלומיל, וואס פלעגן צו רופן
בון שלמה בעם פשקעווער אין שטיל פרעמ'
טאגן" בון דאזיגע בודק לעך פלעגט בון
שטאך לויפן בשהעלטעטער הויט, מיט
צוטרויען אים „חלולה, ניט צין שוין וואס"
מיר פערברינגט „א שיקר בון „וועב"
אין הויט „פון דער מרגע שטיל פון דער הויב
לשעה תשה אראשפיגיגטס". בו בודק לעך
מפס – דער בעשלוס בון – פלעגט שוין ... שטיל
דאך מיר בינים בון מיין מוטער שלומיל
מיין פלעגן צו רופן וואס פלעגן צו רופן
בון שלמה בעם פשקעווער אין טרעטער אין שפיי
טאגן!! אונזער – דער בעלוס בון – מיין שיין
בעם העלטן „נעם" לויפן שטיל פון אים בעם
לעבן בו – בעלבן, השם שטיל נעשפן
בון דער אגדה, בו בדוק לעך שוין פון שלומיל
„שטיל בון בדוק לעך שטיל" א ווייל אין אין
לעבן „שטיל" א פלעגן מיר שטיל. שטיל
מיר הערט דער בעבשפן מעבשפן צין לעך...

98

161142

[illegible] אין [illegible] אין [illegible] אין [

דעם קלעטם מאדם = ווען" פאשעשאפט שומטעק לעבן שלם
שומבעשאפט ומטלעכקייטן; אבער דו שווסטער האבן דעם
פאנדן פארמינען מעשטרס; וואס דער קלעטער דעטיאן
נעם מעווים ש תומש = ווען, וואס אים דו שווסטער שם
גיבן פאשענענט פאשעשאפט אויפרעכט פארות; גוואלטן
דען נוט מאכט שלעכט דעם, וואס מר, ש ווען, מעפונט
זיך אין דיזעמם מוט מוזיקן שם שוין דומר... פארקאפט
זיי וואס מעווים דאפרודן, וואס פטיק דא בין ווי מיר
דו פרעגן דעם טעטש פון ש שווער, העדרעוישן וואס.
אבער דאס קלעטר ברודער שיק שוין ש מאדם = ווען,
שיק גבוי סוטשלעוו מאד שן מעשטרס; שוקט שיק פאר שוים
ש תנפה שם שן מרורה דו גיבן מוט מוזיקן שם
שוין דומר שם דו הארן נשפוב מטשות, וואס גיי
לוויסן זיך פאר. שם פקקמט ~~ווידער דאפרעכטן~~ דו שמעלן
שוין דער לוידן שאפט דו הארן מטלות, דער קלעטער
פאסטוונדטער מטשה = שלעכט, וואס מיטקלט דאס
פאר שלטמם, ווי מם האט, ווי מם שיק מיטלורן
שהוים; מיטקלט ודאי מטשטענש שם סוטשלעוו
שם מטשה = ווערט שהרטן אופקטאדערט דורך
פון שווסטער דו פאר לעבן דאס "לוים - דומר"; דו
מלכי תרטס - ~~מחזיקים~~ - דו שווסטרס - וואס
פלעגן דעם קלעטם דעטיאן ודאת ער שיק נאך
מעווים ש תומש = ווען, מיכן מעפונטשט מוט
פאשטוטטר לוידן שאפט ~~שלעכן דו זיך שם~~
~~שרוסשקמם שן שומפשרשטקלטן דערט = וואס~~

161144

דיצמרט מוזדלטך חוצקן שוכה:

— פֿט, שטמט מטקסטא ציך נשיט מוס שלקע בז צוזך) שון שוון חדר, שלט צוך לוהטרן בז מטשהלטך...

דערבוולט דונטצאן שיט צוזנע „טרשעטרלעטן" בֿנקס", תשטיקן, שפטטס, 1786): „ווי שיך צוזן לוהטרן בז שונטע מטשה=דרכלטך, וואס מוזנע שוולטסטר לוטקטיט שפת-דוטטשן מוס צוטרטס חדרטס, טרוזס מט מיך בז חדר שרוס: „פֿטר ז מרטז=רתור פשט נוט בז ציוזן לוונשן מוזדלטך"!

דער קלוקער דונטצאן פֿטרשטוט נוט, וואס דא קומט פֿאר? שיט וואס דשטוט צוזן צוך? פֿנוושטיט פֿולדוש שוט שטרבן - ציטרדטר טר תלדוקס בז שום שלד בז מוזדלטך? דאס שיך דער טרשטר שאוס בז ז קונדשן שטרלטרך קאנפֿלוקס, בז ז שאמט פֿרטטס, וואס דער: לוטרן שומוטרשר דעם לוודטרוולן ודז שקשה בזם חדר, בזם רבון, בז דער מרז שון — ~~דונטצאן שלום~~ ~~דערבוולט~~ — שפוזן בז דער ברכה „שטטטן שטה", וואס טר שיך מתוך לוון לא צאן ודן שקדטרפֿרוז ווס בטאלטן. „וואס שוך בטטר ~~אלטרטרוטן~~ לוטשן לוון ז מוזדל-טטס בדטצאן שוס צוזן המקדטש לבפֿוז — שלט וואס מוס לוטקטיט מטשה=דרכלטך לשקבר טרט שלט קונטר צוט מוס ז וואס נוט צאן" („בכר רעות שלט דרזדטר", ס. 186); — שפוזן בז לוטר,